

IX. ULUSLARARASI İŞÇİ FİLMLERİ FESTİVALI

FESTİVAL GAZETESİ

ESKİŞEHİR

127 gündür direnen ICF işçisine selam olsun!

Her yer festival Her yer direniş!

*Merhaba Dostlar,
Direnişin olduğu her yere, direnişin
festivalinden merhaba,*

İktidar tüm hegemonya araçlarıyla topyekûn üstümüze gelirken ülkenin her bir yanından direnişler yükseliyor. Ağacına, suyuna, meydanına sahip çıkanlar, eğitim, sağlık, ulaşım hakkını arayanlar, emeğinin karşılığını isteyenler, varoluş mücadelesi verenler... Bu yıl hepsi perdede, bu yıl başrol direnişte.

Dört büyük kentte mayısta başlayan festival Eskişehirliyle her sene Aralıkta buluşuyor. İstanbul, Ankara, İzmir ve Diyarbakır'da tüm görkemiyle yıla merhaba diyor İşçi Filmleri Festivali. Sonra hızla yayılıyor ülkeye, şehir şehir geziyor. Medyada yer bulamayanı konu ediniyor, perdesine yansıtıyor. Haziran İsyanından öğrendiğimiz gibi tam da isyanın ertesinde "Her yer festival, her yer direniş" diyerek düştü yollara bu yıl.

Bunca direnişi perdeye yansıtacak, şehir şehir gezip salon salon dolaşacak, emekten ve doğadan yana sözünü söyleyecek Şarlo ve Karagöz yola çıktılar çoktan. Üstelik V ve Kırmızı Kadın da onlarla. Halaya durmuş bu dörtlüyü görmek içimizi ısıtıyor, gülümsetiyor. Gezi'den bu yana yaşananların özeti gibi bu dörtlü; bambaşka yerlerde, bambaşka insanların aynı dertle sokakta, isyanda olduğu gibi. Hak mücadelesi kimlik farkı gözetmeksizin bizleri bir araya getiriyor.

Mayısta başlayan festivali aralıkta yapmak bize bir geç kalmışlık duygusu yaşatmıyor değil. "Hala her yer direniş mi?" diye soruyoruz kendimize. Cevabı bulmak zor olmuyor: Soma, Ermenek, Validebağ, Yırca, Suruç, Kobane, Kuzey Ormanları, Atatürk Orman Çiftliği... Kaza ya da fitrat değil iş cinayeti diyenler, termik santrallere, hidroelektrik santrallere direnenler, gerici politikalar karşı çıkanlar, okuluma dokunma diyenler, devlet tiyatrolarında sansüre karşı duranlar, yasakçı zihniyete hayır diyenler, kadınlar, LGBTİler, savaşa hayır diyenler... Liste çok uzun ve evet hala her yer direniş. Çünkü hala her yer gerici, faşist, rantçı... Direniş her yerde ve direniş neredeyse festival de orada. Eskişehir'de Sendikacı olduğu için işten atılan ve bu haksızlığa 120 gündür direnen 13 ICF işçisinin yanında mesela. Meydansız kentine meydan isteyen,

yıkılacak stadyum alanının rant alanına dönüşmesini istemeyen Eskişehirliyle de yanında. Maden ve inşaat başta olmak üzere iş cinayetleri hız kesmeksizin devam ederken festival programında iş sağlığı ve güvenliğini konuşacağımız bir panel yer alacak. "İş'te Cinayet / Soma, Ermenek, Torunlar..." başlıklı panelin konukları konuya ışık tutarken

daha yaşatan 'Kazova Direnişi: İşgal Et, Diren, Üret', gözaltında kaybedilen evladı için 33 yıl boyunca direnen Berfo Ana'yı anlatan '33 Yıllık Direniş-Berfo Ana' bu omurganın bazı parçaları. 'Külkedisi Değiliz' ise, yıllarca hiçbir sosyal güvencesi olmayan bir işte çalışan, iş kazası geçiren, sakat kalan, cam silerken düşüp hayatını kaybeden ev

'Araf' ve 'Kelebeğin Rüyası' da festivalin kurmaca uzun metraj filmlerinden bazıları.

Gezi Direnişi boyunca yaşanan ağır medya sansürünü ve otosansürü ele alan Selin Girit'in 'Medya: Gizlenen Gerçekler' belgeseli ile Ayce Kartal'ın bol ödüllü animasyon filmi 'Tornistan' da festivalin bu yılki programında yer buluyor.

Festival, hayatını emekten yana kalbi atanlarla, başka bir dünya isteyenlerle omuz omuza geçirmiş bir ustayı, Tuncel Kurtiz'i de gidişinin ardından "İnat Hikâyeleri" ile anıyor.

Uluslararası filmlerle festival bizi 17 farklı ülkeye götürecektir, başka başka coğrafyaların, kültürlerin direnişlerini anlatırken halayımızı uzatacak.

Bütün bu güzel filmleri izlerken festivale dair bir şeyler okunsun diye kolektif emekle bir festival gazetesi çıkarmak da geleneğimiz haline geldi. Filmlerden ve kentimizdeki direnişlerden bahseden yazılarla festivali Eskişehir'e taşıdık.

Sinema bir araç, çok kıymetli bir araç derdimizi anlatmak, sesimizi duyurmak, bastırılan görünür kılmak için. Gezi'de belki de en güçlü haliyle yaşadığımız egemen medyadaki iktidar hegemonyası hepimizi sarstı. Sabah sokakta yaşadığımızı akşam televizyonda başka gördük, gazetede başka okuduk. Sistem kendi devamlılığı için iyi çalışıyordu. Biz daha iyi çalışmalı bunca gücün karşısında sesimizi duyuracak yollar bulmalıydık. Alternatifler düşünmeye başladık. Çapul TV çıktı ortaya mesela, pengueniyle alternatif direnişin yollarına düştü. Daha başka derken fark ettik ki İşçi Filmleri Festivali çoktan denediğimiz, yol aldığımız bir alternatif medya deneyimi olarak karşımızdaydı. Yaygın olanın aksine yarışmıyor, yarıştırmıyordu, ücretsizdi, popüler olanı değil haklı olanı barındırıyordu, yılda birkaç kere de olsa zihinlerde soru işareti yaratıyor, kapitalist kültür içinde çatlaklara neden oluyordu. Başka bir dünya hayal edenlerin yoluna ışık tutuyordu. İşçi Filmleri Festivali Gezi'den aldığı güçle dokuzuncu yılında daha güçlü, daha sesli. Sesi yüksek çünkü sesine ses vereni çok, daha güçlü çünkü birlikte halaya duranı çok.

Soma'dan gelecek konuşumuzu bizi gerçeklerle yüzleştirecek.

İstanbul' Kuzey Ormanları, Validebağ örneklerini konuşacağımız, Eskişehirli olarak nasıl bir kent istediğimizi, olması gereken kent anlayışını ve Eskişehir'in meydan ihtiyacını tartışacağımız "Nasıl Bir Kent?" başlıklı panel Eskişehir için yol gösterici olacak.

Benim Çocuğum Belgesel filminin üzerinden LİSTAG ailelerinin bir araya gelişini ve LGBTİ hareketini konuşacağız.

Festival süresince 25 adet uluslararası, 51 adet de Türkiye'den olmak üzere toplam 76 adet uzun ve kısa kurmaca, belgesel film Eskişehir halkıyla buluşacak.

Direnişler yine festivalin omurgasını oluşturuyor. Hava-iş'in uzun soluklu direnişini anlatan 'Yer Gök Direniş', hepimize işgali ve dayanışmayı bir kez

işçilerinin sendikalaşma mücadelesine tanıklık ediyor.

Festival bu yıl Gezi ve Haziran Direnişi üzerine çekilmiş 15 film ile direnişi hatırlamak ve hatırlatmak amacıyla.

Roboski'de katledilen 35 Kürt köylüsü, süren barış ve adalet bekleyişi de unutulmadı. Banu Güven'in hazırladığı 'Roboski Adalet İstiyor' belgeseli, gaz fişeklerini toplayarak hayatını kazanan çocukların hayatının konu edildiği 'Kapsül', barışı dileyen çocukların filmi 'Dileğim Barış Olsun' festival programında yerini alıyor.

Türkiye Sineması'nın yakın dönemdeki önemli filmlerinden 'Zerre', 'Küf',

Festival Türkiye Düzenleyicileri

DİSK / SINE-SEN | DİSK / DEV SAĞLIK-İŞ | DİSK / BİRLEŞİK METAL-İŞ | DİSK/GENEL-İŞ | DİSK/BASIN-İŞ | TÜRK-İŞ / PETROL-İŞ | TÜRK-İŞ / TEK GIDA-İŞ | TÜRK-İŞ / KRİSTAL-İŞ
KESK / SES | TTB | HALKEVLERİ | SENDİKA.ORG | ÇAPULTV

FESTİVAL ESKİŞEHİR DÜZENLEYİCİLERİ

DİSK | KESK | KRİSTAL-İŞ | TÜRK HARB-İŞ ESKİŞEHİR ŞUBESİ | TEZ KOOP-İŞ | ESM MMO | TÜRKİYE MADEN-İŞ | TMMOB İKK | HALKEVLERİ

İŞÇİ FİLMLERİ FESTİVALI ESKİŞEHİR GAZETESİ

www.iff.org.tr | [f/iskishehiriscifilmlerifestivali](https://www.facebook.com/iskishehiriscifilmlerifestivali) | iskishehiriscifilmlerifestivali@gmail.com

Editörler: Gülfer Kırbas, Rahime Doğan Mizanpaj / Kapak Tasarımı: Tahsin Önemli Fotoğraf: Enes Özdemir Eskişehir Halkevleri Bülteni Ağustos 2014, Halkevleri Bülteni yaygın süreli yayındır. Ücretsizdir. Eskişehir Halkevleri Derneği adına Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Gürkan Çelik. Yayın İdare Merkezi: Eskişehir Halkevi İstiklal Mah. Santral Sk. İstek Apt. No. 11/7 Eskişehir
Telefon : 0222 234 60 12

**Prof. Dr. Yılmaz
Büyükerşen**
Eskişehir Büyükşehir
Belediye Başkanı

**SANATIN
EVRENSEL DİLİ**
Madenler yüzlerce
metre derinliklerinde,
inşaatların metrelerce yüksekliklerinde, tersan-
elerde, dağların ulaşılmaz noktalarında, doğanın
en acımasız koşullarında çalışan işçilerimiz...
Kimi zaman bir grizu patlamasında, kimi zaman
düşen bir asansörde, kimi zaman yükseklerde,
kimi zaman yerin kat be kat derinliklerinde,
çöken bir iskenelin altında, kayan toprağın
içinde kaybolup giden, yaşamlarını yitiren
işçilerimiz...

2014, bu anlamda ülke büyük acılar
yaşadığımız bir yıl oldu...
Soma, Ermenek, İstanbul'daki gökdelen inşaatı;
hatırlamayı istemediğimiz ama gözümüzün
önünden gitmeyen anlarıyla biten hayatlar...
Türkiye, iş kazaları ve işçi ölümleri sıralamasın-
da ne yazık ki dünya sıralamasında ilk sıralarda
yer alıyor. 2012 yılında 861, 2013 yılında bin 235
işçi yaşamını yitirdi ülkemizde. 2013 yılındaki
ölümlerin 103'ü kadın, 59'u çocuk...
Ancak ne acıdır ki, işçi ölümleri devletin envan-
teri içinde birer sayı ve istatistik olmaktan öteye
gitmiyor.
Bu yıl dokuzuncusu gerçekleştirilecek olan
İşçi Filmleri Haftası Eskişehir gösterimleri
için hazırlanacak dergiye yazı yazmam iste-
nildiğinde, Somada, Ermenek'te maden kapısın-
da bekleyen kadınların, çocukların, annelerin,
babaların görüntüleri geldi gözlerimin önüne.
İçeride kalan işçilerin mesai arkadaşları, sanki
hayatta, sağ ve salim olmaktan utanır gibi bekl-
yorlardı gelecek haberleri...
Tüm acılarımıza karşın, yaşamaya katlanılabil-
ir bir dünya emeğin, düşlerin, umudun,
özgürlüğün çabalarıyla ayakta duruyor.
Sanatın evrensel dili, tüm bu acıları ve umutları
dünyanın tüm insanlarına anlatabilmeye olanak
tanıyor...
Müzik gibi, resim gibi, edebiyat gibi, heykel gibi,
sinema da ortak bir dünya dili...
Eskişehir olarak, İşçi Filmleri Festivalinin
9'uncusuna ev sahipliği yapmaktan mutluluk
duyuyoruz. Emeği geçen herkese, kendim ve
Eskişehirli arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunuyorum.
Türkiye'nin işçilerimizin, kadınlarımızın,
çocuklarımızın "insanca" yaşadıkları bir ülke
olması umuduyla hepimize saygı ve sevgilerimi
sunuyorum.

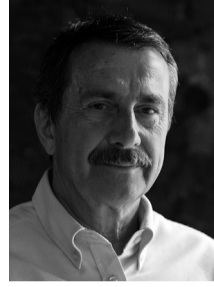
Av. Kazım KURT
Odunpazarı Belediye
Başkanı

Değerli emekçi
kardeşlerim;
Bundan tam dokuz yıl
önce "Anlatılan senin
hikâyendir" diyerek yola çıkan İşçi Filmleri
Festivali bugün uluslar arası bir boyut ka-
zanarak, bizi esir almak isteyen karanlığa karşı
sanat ve sinema açısından yolunuzu aydınlatan,
parlayan bir yıldız haline dönüştü.

İşçi sınıfının ve ezilen halkların mücadelesinde
sinemanın etkin bir araç olduğuna, bu mücadele
araçlarını etkin bir biçimde değerlendirilmesi
gerektiğini düşünüyorum.
Bu anlamda böyle özel bir festivalin Odun-
pazarı'nda düzenlenmesinden büyük onur ve
gurur duyuyorum.
Festival süresince seyredeceğimiz filmlerde
sınıfsal çelişki, emeğin sömürsü, iktidar
baskısı, cinsiyetçi, etnik ve dinsel ayrımcılık,
mevcut ekonomik ve siyasal sistem ve bu siste-
min hayatlarımıza yansımaları ve tüm bunlara
karşı yürütülen mücadeleler yer alacak.
Ve en önemlisi bu festivalde hayatımızın gözle-
rden uzak tutulmaya çalışılan somut gerçek-
likleri gösterilmeyeni görünür kılacak.
Bu yıl ki festival haksızlıklara, baskıya ve zulme
karşı ülkemiz tarihinde eşi benzeri olmayan
Gezi Direnişine adandı.
Bu anlamda hep birlikte "her yer festival, her

yer direniş" sloganıyla bir kez daha iktidarın
tahammülsüz tutumunu lanetleyeceğiz.

Devrimci kardeşlerimiz Berkin Elvan'ı, Ali
İsmail Korkmaz'ı, Ethem Sarısülük'ü, Abdoca'nı,
Ahmet'i, Ayvalıtaş'ı, Hasan Ferit'i, Medeni'yi ve
iş cinayetlerinde Somada, Ermenek'te yitirdi-
ğimiz emekçi kardeşlerimizi saygıyla anacağız.
Bu duygu ve düşüncelerle bu önemli festivalin
hayata geçmesine büyük katkı sağlayan tüm
emekçi kardeşlerime teşekkür ediyor, say-
gılarımı sunuyorum.

Dt. Ahmet ATAÇ
Eskişehir Tepebaşı Bele-
diye Başkanı

**"GÜZEL GÜNLER
GÖRECEĞİZ"**

2006 yılında başlayan İşçi
Filmleri Festivali, bu yıl 9. kez düzenleniyor.
Festival bu yıl "Her Yer Festival Her Yer Direniş"
teması ile karşımıza çıkıyor ve bu kapsamda 17
farklı ülkeden toplam 76 film ücretsiz olarak
izleyici ile buluşacak.
Sinemanın büyüldü dünyası; küreselleşen ve
iğneden ipliğe her şeyi metaya dönüştüren,
bunu yaparken de, üretmenin yaşam alanını gi-
derek daraltan anlayışın acımasızlığına kayıtsız
kalamazdı. Sinemanın emekçileri, dünyanın
farklı coğrafyalarında yaşanan acımasız sömürü
ortamlarını, daha güzel ve hakça bir dünyayı
özleyen insanların acılarını, ortak bir sınıf dili-
yle beyaz perdeye taşıdı.
Başa sağlık ve eğitim olmak üzere, insan
yaşamının vazgeçilmez sayılan alanlarını,
doğuştan sahiplenilmiş bir hak olmanın dışına
taşıyıp, birer kâr alanına dönüştüren anlayışla,
ürettiğinin karşılığında bu vazgeçilmezlerden
mahrum bırakılan milyonlarca insanın sefaleti,
yine bu sinemanın ana konusu olmaktadır.
İşçimizin de, sanatın da, kültürün de daha
iyi günlere geleceğini göreceğiz. Özgürlük
emek ister, emek de özgürlük ister. Gelecekte
özgürlüklerin olacağı yoksullukların olmayacağı
bağımsız günler olması dileğiyle dayanışma
duygularıyla, emeği geçenleri kutluyor, saygılar
sunuyorum.

Serkan DEMİR
Eskişehir KESK Şubeler
Platformu Dönem
Sözcüsü

İşçi filmleri, kapital-
izmin her yönlü kültürel
kuşatmasına karşı emeğin uygarlık yaratan
devrimci özelliğini bize yeniden hatırlattığı için
çok değerlidir.

Bu festival; hayatın örgütlenmesi, sınıf bilinci-
nin geliştirilmesi ve sınıfı birleştirme hedefi üze-
rine yeniden düşünmemize yardımcı olmalıdır.
Hayatı var edenlerin ellerinde yükselecek bir
dünya özlemiyle Eskişehir İşçi Filmleri Festiva-
li'ni KESK Şubeler Platformu adına selamlıyo-
rum.

Bayram KAVAK
Disk Bölge Temsilcisi

Festival demek ; şenlik
demek , bayram demek,
oyun-gösteri demek.
Bu yıl yapılacak olan
IX. İşçi Filmleri Festi-
vali buruk geçecek, öfkeli geçecek. Ne yazık
ki festivaller hele hele işçi festivalleri biz de
festival gibi geçmez. Festivalin başrol oyuncularını
oynamazlar, yaşarlar filmleri. Madende, inşaatta,
tersanede , servis aracında can verirler apansız.
Seyredenler "kader, fitrat" der bir buçuk günde
unuturlar ölenleri. Onlar yani sermaye sınıfı,
tarih boyunca hep şuarsuz hep kibirli olmuştur.
İşçilere ürettirdikleri silah ve mermilerle başka
ulusların , halkların işçi ve emekçilerine kul-
lanmaktan çekinmezler. Tüm bu düzen içinde
gerçek örgütlenme özgürlüğü elde edene kadar,

taşeron sistemini tarihin çöplüğüne atana kadar
kavgamız sürecektir.
Son olarak da ; Festivalimize gelen dostları,
emeği geçen işçi dostlarını ve IX. Uluslararası
İşçi Filmleri Festivali'ni en samimi , mücadelecili
duygularla selamlıyorum.

Hasan ATAK
Türk Harb-İş
Sendikası Eskişehir
Şube Başkanı

Emeği ile geçinenlerin
ayrı şirleri, ayrı türkülerini,
ayrı sanatları ancak aynı
dünyaları olur esasında. Bunları da anlatacak
tiyatrolar, müzikaller, sinemalar, festivaller
olur. Düşünsel olarak işçi sınıfının durumlarını
tartışmasının, konuşmasının aslında dile gelmiş
halidir festivalimiz. Elleri ile yeni bir dünya
kuracak olanların, eşit, adil, özgür bir dünya
isteyenlerindir, emeğindir bu festival.

İlker ÖZOKÇU
ESMMMO Başkanı

Uluslararası İşçi Filmleri
Festivali Eskişehir'de
başladığından beri, do-
kuz yıldır, hem destekçisi
olarak hem de tertip
komitesinde yer alarak festivalimizde emek
adına bir şeyler yapmaya çalıştık. Bu Festivalin
Eskişehir Kültür-Sanat hayatına da büyük bir
renk kattığını düşünüyorum. Emekten yana bu
festivalin uzun yıllar boyunca devam etmesini
diliyorum, saygılarımı sunuyorum. "Her yer fes-
tival, Her yer Direniş!" diyerek festivali selam-
lıyoruz.

Erdal AKYAZI
Kristal-İş Sendikası
Eskişehir Şube Başkanı

İnsan Hakları ve
demokrasinin getir-
ilerinden herkesin
eşit yararlanması için
herkesin söyleyecek sözü olmalıdır. Bu festivale
9 yıldan beri emek verenler olarak yaptığımız
çalışmaların her yıl daha da ileri gitmesi gerçek
anlamda bizim için ve emekçiler için umut veri-
ci. Tüm emekçilerin festival sayesinde bugünün
tarihine bir not düşmesi adına insanların ders
çıkarması adına çok iyi bir çalışma olduğunu
düşünüyorum, direnişi konu edinen festivalde
herkese iyi seyirler diliyorum..

Recai İLGIN
Tez Koop-İş Sendi-
kası Eskişehir Şube
Başkanı

Hayat, sosyal ve
ekonomik eşitsiz-
likler ile dolu ve bu eşitsizliklerin bedelini en
çok emekçiler ödüyor. Bu yıl 9. Düzenlenen
Uluslararası İşçi Filmleri Festivali'nde bu eşitsiz-
liklerin tanıklarından biri de sizler olacaksınız
bir anlamda. Seçilen filmlerdeki hayatlar tam
anlamıyla tüm eşitsizlikleri gözler önüne seriyor.
Eşit ve kardeşçe yaşanan bir dünya için el ele
vermenin temelidir bu festival. Herkese yaşanan
haksızlıklardan ders çıkarmasını diliyorum ve iyi
seyirler diliyorum .

Neşet AYKANAT
TMMOB Eskişehir İKK
SEKRETERİ

Her şeyden önce var
olan her alandaki
talan, sanattaki talanı,
sansürü, kapatılıp yerine

AVM yapılması planlanan tiyatroları, Kentsel
Dönüşüm adı altındaki yağma ve talanı, işçi ve
emekçilere bu ülkede halen değersiz davranıl-
masını, İş kazalarına halen kader deyip üstünde
durulmamasını her şeyin sadece para denen
kağıt ve metaller olarak görülmesini en güzel
ve en iyi anlatan festivalin bu yıl dokuzuncu-
su gerçekleşiyor. Emekçilerin hayatlarına hep
birlikte bir göz atmak adına iyi seyirler diliyoruz
herkese.

Yılmaz AYRANCI
Türkiye Maden-İş Sendi-
kası Kırka Şube Başkanı

Maden İşçileri de-
nildiğinde ilk akla
gelen aslında Türkiye'deki
Maden işçilerinin ne
kadar acılar çektiğidir. Hayatlarının her alanın-
da bir yerden sonra yoksulluk başlıyor. Açlık
sınırının altında olan Asgari ücret ile günde
15 saate kadar çalışmak, yerin yüzlerce altına
girip güneşi neredeyse hiç görememektir bir
maden işçisinin hayatı. Yaşanan olayları iyisiyle
kötüsüyle hep birlikte daha yakından ve içten
anlamak adına festivale katılmak bir nebze
olsa onların hayatlarına inebilmemizi sağlaya-
caktır diyor ve direnişin festivaline saygılarımızı
sunuyoruz..

Gürkan ÇELİK
Eskişehir Halkçı
Şube Başkanı

Eskişehir'de dokuzun-
cusunu düzenlediğimiz
işçi filmleri festivali bu
yıl umudu, mücadeleyi ve
cesareti taşıyor beyaz perdeye. Festivalde emek
öykülerinin mücadelelerini görünür kılmanın
amaçlanması; sanatın metalaştığı ve gerici
kısılcasına sıkıştırılmaya çalışıldığı, sansür-
lendiği, tiyatroların zabıta ve güreş hakemler-
inin yönettiği bir ülkede daha anlamlı bir yerde
duruyor işçi filmleri festivali
Sadece sanat alanında değil hayatın her alanında
hissedilen baskının, zorun karşısında, ölümün
ve zulmün karşısında özgürleştirici ve cesaret
veren mesajyla dile gelen festival umut taşıyor.
Her yer festival her yer direniş diyerek selam-
lıyoruz emekçileri.
Ülkeyi yağma ve talan alanına çeviren insan-
ca yaşam adına her ne varsa yok edilen, işçi
kardeşlerimizin kanları üzerine yaratmaya
çalışılan sarayların ve saltanatların karşısında,
emeğine, yaşamına sahip çıkanların, doğası için
mücadele veren insanların direnenlerin ülkesini
kurmaktan ve direnişin festivalini düzenlemek-
ten onur duyuyoruz.

Merve Dilan DAŞGIN
Öğrenci Kolektifleri

İşçi Filmleri Festivali,
Eskişehir de dokuz yıldır
kültür-sanatın bir hak
olduğunu yaymaya çalışan,
piyasa dışında bir sinema anlayışı ortaya koyan
odağında emeğin bulunduğu bir festivaldir. Bu
festivali desteklemek ve içinde yer almak bizim
için büyük bir sorumluluktur. Sponsorsuz, par-
asız, alternatif bir festival olan İşçi Filmleri Festi-
valinin bu yıl ki teması "Her Yer Festival Her
Yer Direniş" ile gösterilecek filmlerin yanı sıra
birçok panel ve söyleşilere de yer vereceğini
biliyoruz. Öğrenci kolektifleri olarak Eskişehir
İşçi Filmleri Festivali'nin hem üniversite hem
de genel çalışmalarında yer almaktan mutluluk
ve onur duyuyoruz. Festivalin bu yıl büyük bir
çoşkuyla geçmesi umuduyla Öğrenci Kolekti-
fleri olarak Eskişehir İşçi Filmleri Festivali'ni
selamlıyoruz.

'ARAF' TA KALMAK VE KADIN OLMAK

Elif Baydar

Kutsal kitaplarda ölümden sonraki

yaşamda ruhların cennet ile cehennem arasında bekledikleri bölge olarak bahsedilen yerdir araf. Bu dünyadaki görünümü ise bir tür belirsizlik hali, iki taraf arasında kalma, nereye gideceğini bilememe ve unutulmaya denk geliyor diyebiliriz. Filmin önemli bir kısmının geçtiği, beyaz bir hiçliğin ortasındaki dinlenme tesisi, bir taraftan bulunduğu konumu itibarıyla araf olgusunun yarattığı gelip geçiciliği ve sıkıntılı bir bekleyiş halinin resmini çizerken, diğer taraftan hantal görüntüsü, estetikten yoksun iç dekorasyonu, arka plandan gelen rahatsız edici televizyon ve anons sesleriyle Türkiye modernleşmesinin arada kalmışlığını hatırlatmakta. Filmde karakterlerin yaşadıkları beklentiler ve hayal kırıklıkları aslında filmin geçtiği Karabük'ün yaşadıklarıyla benzer. Cumhuriyetin erken döneminde buraya açılan demir-çelik fabrikası muhtemelen orada yaşayan insanlar için sanayileşme, şehirleşme ve modernleşme açısından büyük bir umut vadeliyordu ama günümüze geldiğimizde karşılaştığımız tablo gelişmemiş, küçük bir taşra kasabası. Bu açıdan düşünüldüğünde, filmin geçtiği coğrafya ile senaryonun oldukça iyi bir uyum içerisinde olduğunu gözlemleyebiliriz.

Yeşim Ustaoglu'nun yönetmenliğini yaptığı, 2012 yapımı "Araf" filminin başrollerinde Neslihan Atagül, Barış Hacıhan, Özcan Deniz ve Nihal Yalçın oynuyor. Filmin ana karakterlerinden Zehra, ailesiyle köyde yaşayan ve şehirlerarası dinlenme tesisinde vardiya usulü çalışan bir genç kadındır. Aynı yaşlardaki Zehra'ya aşık olan iş arkadaşı Olgun ise hem Zehra'yı etkilemek, hem de sıkıcı ve başarısız hayatında öz saygısını kazanabilmek için televizyondaki para ödüllü yarışmalara katılarak kolay yoldan para kazanmanın planlarını yapmaktadır. Zehra Olgun'un kendisine kur yapmasından hoşlansa da Olgun'a karşı duyduğu duygular belirsizdir. Belki de aralarındaki tek ortak nokta, birçok sohbetlerinin de konusundan anlaşıldığı gibi, pek de umut vadetmeyen geleceklerini değiştirme isteğidir. Olgun ile Zehra arasında yaşanan bu çocuksu flört hali Mahur isimli kamyon şoförünün kasabaya gelmesiyle sekteye uğrar. Çünkü Zehra, kendisinden yaşça bir hayli büyük olan Mahur'a aşık olur.

Film içerisinde birçok katmanı olan ve dolayısıyla birçok farklı açıdan ele alınıp okunabilecek bir film. Bu yüzden bu yazıda daha çok bir 'kadın' filmi olması yönüyle inceleneneğinin altının çizilmesi gerek. Filmin yönetmeni ve senaristi Yeşim Ustaoglu. Bir kadının gözünden çekilen bir film olması ve başkarakterinin kadın olması da filmi bu açıdan önemli kılan bir detay.

Filmin başkarakteri Zehra her ne kadar sınıfsal olarak filmin yönetmeninden çok farklı bir konumda olsa da, bir kadının yaşadıklarını kadın yönetmenin gözünden izlemek çoğu zaman fark yaratır. Çünkü kadınları birbirinden ayıran birçok farklı kimlik ve koşul var olmakla beraber (sınıfsal farklar, etnisite, cinsel yönelim vs.) sırf kadın olma ortaklığından kaynaklı yaşanan benzer ezilmişliklerde oldukça fazla. Filme sahicilik katan ve bir 'kadın' filmi olarak değerlendirilmesine olanak sağlayan bir neden de bu aslında. Filmde Zehra'nın regl olma halinden sürekli 'kirlenmek' diye bahsetmesi kadın olma durumunun nasıl hissettirdiğini özetleyen önemli bir detay.

Zehra yaşadığı yer, çalıştığı ortam ve duygu durumu itibarıyla 'araf'ta olan bir karakter. Aslında köyde yaşıyor fakat iş için her gün merkeze gidiyor. Çalıştığı yer ise şehirlerarası yolda bulunan bir dinlenme tesisi. İnsanların fazla kalmadıkları sadece bir süre vakit geçirip yollarına devam ettikleri bir mekan. İş arkadaşı olan ve kendisinden hoşlanan Olgun'dan onun hoşlanıp hoşlanmadığını anlayabileceğimiz fazla bir sahne izlemiyoruz. Hayatının akışını değiştiren Mahur karakterinden ise hoşlandığını düşünüyoruz ama bunun nedeni Mahur'la yaşadıkları, paylaştıkları mı yoksa Mahur'un kendisini o sıkışmış hissettiği 'araf'tan kurtarabileceğine olan umudu mu anlamak güç. Fakat şunu anlamak mümkün o duygusal olarak da 'araf'ta olan bir kadın. Aslında en çok istediği şey gitmek. Sonunun iyi mi kötü mü olacağını, gittiği yerin kaldığı yerden daha mı iyi olacağını hesaplamadan, hiçbir şeyi düşünmeden gitmek. Kamyonculuk yapan Mahur onu oradan götürebilir. Ne yapacaklarının, nereye gideceklerinin Zehra için çok da bir önemi yok, zaten bunu arkadaşı Derya'yla yaptığı konuşmalardan da anlıyoruz.

Tüm kadınların bir şekilde içine sıkıştırıldığı 'aile' kurumu da filmde önemli bir yere sahip. Zehra'nın ailesiyle olan ilişkilerini izlediğimiz tüm sahnelerde birbirlerinin hem en yakını, hem de en uzağı olan bu insanların birbirleriyle olan diyaloglarının yarattığı gergin havayı fark etmek mümkün. Zehra'nın yanındaki sigara paketini görüp onu dövmeye kalkacak kadar dikkatli bir anne, Zehra'nın hamile olduğunu aylarca fark etmiyor. Zaten en yakınımız ve en güvenebileceğimiz insanlar olduğunu düşündüğümüz ailemizle aslında ne kadar uzak ve ne kadar güvenilmeyecek bir ilişki kurduğumuz gerçek hayatta

da böyle durumlarda ortaya çıkıyor çoğunlukla, en azından kadınlar için. Zehra'nın hayatını ilgilendiren bu durumu ailesiyle hiçbir şekilde paylaşmaması/ pay-

Araf 2012, 124', Türkçe

Yönetmen: Yeşim Ustaoglu / Seneryo: Yeşim Ustaoglu

Kurgu: Mathilde Muiyard, Svetolik Mica Zajc, Naim Kanat

Görüntü Yönetmeni: Michael Hammon / Müzik: Marc Marder

Oyuncular: Neslihan Atagül, Özcan Deniz, Barış Hacıhan, Nihal Yalçın

laşamaması bu ülkede yaşayan birçok kadının rahatça anlayabileceği bir davranış biçimi. Cinselliğin büyük bir tabu olduğu bu topraklarda yaşanan evlilik dışı, korunmasız ve bilinçsiz cinsellik maalesef filmde de olduğu gibi çoğu zaman kadının tek başına yüklenmesi gereken bir sorumluluk haline geliyor. Mahur Zehra ile yaşadığı birkaç beraberlikten sonra gidiyor ve bir daha hiç dönmüyor. Böylece Zehra'nın bu 'araf'tan kurtulma umudunun bitişi izlerken, öte yandan hayatını daha da zorlaştıran başka bir sürece girişine de tanıklık ediyoruz. Zehra'nın Mahur'la yaşadıklarının sorumluluğunu tek başına almak zorunda kalması, yardım isteyebileceği Derya'dan başka kimse olmaması ve çaresizlikle Olgun'a gitmesi, ondan yardım beklemesi hep bilindik durumlar. Zehra'nın başına gelenler her hangi bir kadının başına geldiğinde de yaşanacak senaryo buradakinden çok farklı olmazdı. Olgun'un, Zehra'nın hamile olduğunu öğrendikten sonra, bunun suçlusu olarak Derya'yı görüp ona saldırmaması ve Derya'nın Olgun Zehra'yı sevdiği için bu saldırıyı meşru görmesi de çok sık rastlanan bir tablo ne yazık ki. Kadınların kendilerine uygulanan erkek şiddetini sevgiyle meşru bir hale getirmeleri bazen beraberinde ölümleri bile getiriyor. Çoğu kadının kendisini seven erkek tarafından öldürülmesi bu bağlamdan bakıldığında tesadüfi olmuyor.

Filmde evliliğin kadınlar için çoğu zaman bir kurtuluş, kaçış yöntemi olarak görüldüğü de vurgulanmış. Zehra bulunduğu yer dışında başka bir yerde iş arayarak, para biriktirerek hep oradan kaçmanın yollarını arıyor. Bir düğüne gitmek için bile annesine yalan söylemek zorunda kalan bir genç kadının bulunduğu yerden, ailesinden kaçmak istemesi çok olağan. Fakat bunu isterken aslında ilk olarak aklında bir erkekle beraber gitmek ya da kurtuluş olarak kendisini oralardan götüreceği bir adam beklemek gibi bir fikri yok. Zaten bunu Olgun'la yaptığı konuşmalardan anlıyoruz.

Fakat diğer yandan da izle-

diğimiz filmin bütününe baktığımızda izleyici olarak biz de Zehra'nın oradan tek başına kurtulabileceğine pek inanmıyoruz. Zaten Olgun'un Zehra'ya dediği oluyor bir biçimde 'Zehra kız başına hiçbir yere gidemiyor'. Evlenip gitmek Mahur'la tanışana kadar aklında yok fakat arkadaşı Derya kurtuluş olarak ona (hatta buna filmde 'bir abla tavsiyesi' diyor) evlenmesini öneriyor. Filmin son sahnesinde görüyoruz ki Zehra'da sonunda özgürlüğünü tam da bunun aksini temsil eden bir mekanda-hapishanede-gerçekleşen bir evlilikte arıyor. Aslında gerçekten sevmediği birisiyle yapılan ve gelecekte de mutsuzluk getirmesi muhtemel olan bir evlilik yerine, Zehra karakterinin farklı olasılıklar için mücadele etmesi ihtimali akıllara gelse de yönetmenin bu tercihi Türkiye'de kadınların özgürleşmesine dair pek de umutlu olmadığı okumasını beraberinde getiriyor.

Filmin en çarpıcı ve en önemli sahnelerinden biri Zehra'nın düşük yapma sahnesi. Bu durumdan kurtulma yollarını ararken onun düşük yaptığı sahneyi izlemek seyirci için ne kadar beklenen bir durumdu bilinmez ama beklensin veya beklenmesin sahnenin gerçekçiliği ve çarpıcılığı su götürmez bir gerçek. Zehra'nın bu olayı yaşadığından sonra hiçbir şey hatırlamıyor olması ise yaşanan böyle durumların kadınlarda nasıl travmatik bir etkiye sahip olduğunu gözler önüne seriyor. İzlenen bu film küçük yaşlardan itibaren verilmesi gereken sağlıklı bir cinsel eğitimin önemini, kürtaj özgürlüğünün meşru-

luğunu ve kadınların özgürleşmesinin gerekliliğini bir daha vurguluyor.

Direksiyon başında kadın olmak; Pedallar ve Topuklar

Ahmet Dik - Tolga R. Solak - Rahime Doğan

Hayriye Küçükçupra, Rabia Doğan Batman ve Melek Çebiç.. Adana gibi erkek egemenliğinin yüksek olduğu bir ilde “ellerinin hamurları(!)” ile şoförlüğe soyunan üç kadın... Pedallar ve Topuklar, Erkeklerin “Kadından şoför mü olurmuş?” önyargılarına, tacizlerine hatta hemcinslerinin “Sizin yüzünüzden eşimiz/oğlumuz işsiz kalıyor.” tepkilerine rağmen işlerini severek ve özenle yapan bu üç güçlü kadının hikayesini bize anlatıyor. Onların evlerine, mutfaklarına, otobüslerine bizi misafir ediyor.

Pedallar ve Topuklar 2013, 15', Türkçe
Yönetmen: Sevda Doğan | Seneryo: Sevda Doğan
Görüntü Yönetmeni: Sevda Doğan | Kurgu: Sevda Doğan
Müzik: İlkay Özboyar, Kaan Altan

Eskişehir'in taksici Ayşen Ablası

Pedallar ve Topuklar filminde olduğu gibi bir örnek de Eskişehir'de bulunuyor. Taksici kültürünün bulunduğu yer olan İstanbul'dan yıllar önce Eskişehir'e yerleşmiş Şentürk ailesi. Ailede kızları hariç herkes taksicilik yapıyor. Ailenin otomobil tutkusu onları taksiciliğe götürmüş. Bu tutku sadece ailenin erkeklerini değil evin annesi Ayşen Şentürk'ü de sarmış.

Onun şoförlük tutkusunu kendi ağzından dinleyelim.

Biraz kendinizi tanıttı, taksicilik mesleğine nasıl başladığınızı anlatır mısınız?

Ayşen Şentürk. Orta öğretim mezunuyum. 2 çocuk, 3 de torun sahibiyim. Benim asıl mesleğim baba mesleği olan kuaförlüktür. Eşimin kahvehanesine yardıma giderdim. Kahvecilik de yaptım ve yapmaya da devam ediyorum. Aynı şekilde kuaförlükte de belirli müşterilerim var. Onların saçlarını yapmaya giderim.

Mesleğe başlama hikayem, bir gün erkeklerin taksicilikte az para kazandıklarını hissettim. Ben erkeklerden almasını yapacağıma inandım, güvendim ve bu işe girdim. 1 yıldır taksicilik yapıyorum. İşimde gayet de başarılıyım. “Ben iyi şoförüm.” diyenleri cebimden çıkarırım.

Neden taksiciliği tercih ettiniz ve Ehliyet alırken bu mesleği “yaparım” diye düşündünüz mü?

Ben arabaları ve araba kullanmayı seven bir insanım. Zevk alarak da işimi yapan bir insanım. Ehliyet alırken aklımın ucundan geçmezdi. “Ben bu işi yaparım.” dedim. Rahat bir şekilde de yapıyorum.

Bir kadın taksici olarak toplumdan nasıl tepkiler alıyorsunuz?

Yani çok farklı tepkiler alıyorum. Üniversite öğrencileri biniyor “Amca şuraya gidelim.” derken sonra “Pardon abla.” gibi garipliklerle karşılaşıyorum. Kadın-erkek biniyorlar araca. Erkek, kadına “Ablanın yanına sen geç, öne sen otur.” diyebiliyor. Kamera şakası zanneden de var. Önceleri ortak çalıştığımız duraktaki arkadaşlarım ve diğer arkadaşlarım bana “Yapamazsın, edemezsin, taksicilik zordur, her türlü belası var” diyerek gözümü korkutmaya çalıştılar. Ben de biliyordum iyisinin olduğunu, kötüsünün olduğunu. Ancak bu benim kararımı değiştirmede. Ben bu işi yapacaksam artıları ile eksileriyle birlikte yapacağım.

Taksicinin, kuaförsün, kahvecisin. Peki ev işlerini de mi sen yapıyorsun? Yorucu olmuyor mu? (Evin erkeklerini soruyoruz aslında)

Yorucu olmaz olur mu? Ancak ev işleri bana kalmıyor. Gelinim var. Evdeki işleri o yapmakta. Biz akşama kadar dışarıda oluyoruz. Gelinim evde yemekleri yapar, temizliğini yapar.

Diğer taksi şoförleriyle aranız nasıl?

Beni seveni de var sevmeyeni de. Ded-iğim gibi iş olmayınca sağdan soldan müşteri ararım. Mesela yağmur yağarken bir bebekli kadın için yanaştım. Orada da başka durağın taksicileri bakıyor. Ancak taksit yok. Bende kadın ve çocuk ıslanmasınlar diye söyleyip, araca bindirip

götürdüm. Maksat müşteri memnuniyeti. Buradan kadınlara bir mesajınız var mı? Ben şunu söylerim. Kocalarına muhtaç kalmasınlar. Üretken olsunlar. Üretsinler. Kadınlar girişken olmalı. Ben taksiciliğe de kadınlara tavsiye ediyorum. Örnek oluyorum ki başka kadın taksiciler de olsun.

Eskişehir'in Kara Meleği

Pedallar ve Topuklar filminde olduğu gibi bir örnekte Eskişehir'de bulunuyor. Taksici kültürünün bulunduğu yer olan İstanbul'dan yıllar önce Eskişehir'e yerleşmiş olan Şentürk ailesi. Ailenin babası taksici, büyük kardeş(erkek) de taksici. Küçük kardeşimiz(kız) okumakta. Ailede bulunan otomobil tutkusu onları taksiciliğe götürmüş.

Bu mesleği tercih etmenizdeki sebep neydi, bir çok meslek grubu varken?

Ben bu mesleğe ilk başlarken Türkiye'de birçok alanda zorluklara rağmen ilkleri başaran kadınları örnek aldım. Onlardan cesaret buldum. Şimdi şunu söyleyeyim manken olmak isteyen kadın manken oluyor bankacı olmak isteyen bankacı oluyor. Yani bu mesleği de yapmama sebep kültürsüz olmam değil bende okudum. Açıköğretim mezunuyum. Eğer bir kadın bir mesleği yapmak istiyorsa kararını verdiyse kesinlikle yapar. Kısacası bir kadının yapamayacağı hiçbir meslek yok. Yeter ki cesareti olsun. Tüm kadınların yaptığı mesleğe saygı duyuyorum çoğu erkeğin başaramadığını onlar başarıyor.

Peki bu mesleği tercih ederken ailenizin arkadaşlarınızın tepkisi ne oldu?

Daha önce ben ehliyet sürücü kurslarında hocalık yaptım. Ders verdim. Ben ailem de dahil gerçekten kesinleşmeden bu işi yapacağımdan bahsetmedim kimseye. Açıkcası herkese sürpriz oldu bana da sürpriz oldu. Zor bir meslek kolay bir meslek değil bu yüzden genelde yapamazsın dediler. Özellikle erkek şoför meslektaşlarım "Kışın kar buz olsun kaçır" dediler. 13 tane kış atlattım. Kaza, bela, ceza hiç bir şey yok.

Akşam geç seferlerde çalışıyor musunuz? Sıkıntı yaşıyor musunuz?

Çalışıyorum. 24:30, 01:00'da bitiyor mesaim eve gelmem 02:30'u buluyor. Alistım yani 13 yıldır. Hiç bugüne kadar sıkıntı yaşamadım. Yani Eskişehir'deki insanlar bugüne kadar saygısızlık yapmadı. Destek oldular.

Günlük hayatınızdaki gibi davranabiliyor musunuz? Erkeklerin egemen olduğu bir meslek dalında çalışıyorsunuz çünkü..

Ben şöyle söyleyeyim. Bir kadının evinde, işinde bankada hangi nasıl davranıyorsa bende bu mesleği yaparken olması gerektiği gibi davranıyorum. Hep erkekler yaptığı için erkeksi davranmadım ve bakımlı oldum, insanlara karşı kibar olmaya çalıştım. Bu güne kadar da ters bir tepkiyle de karşılaşmadım.

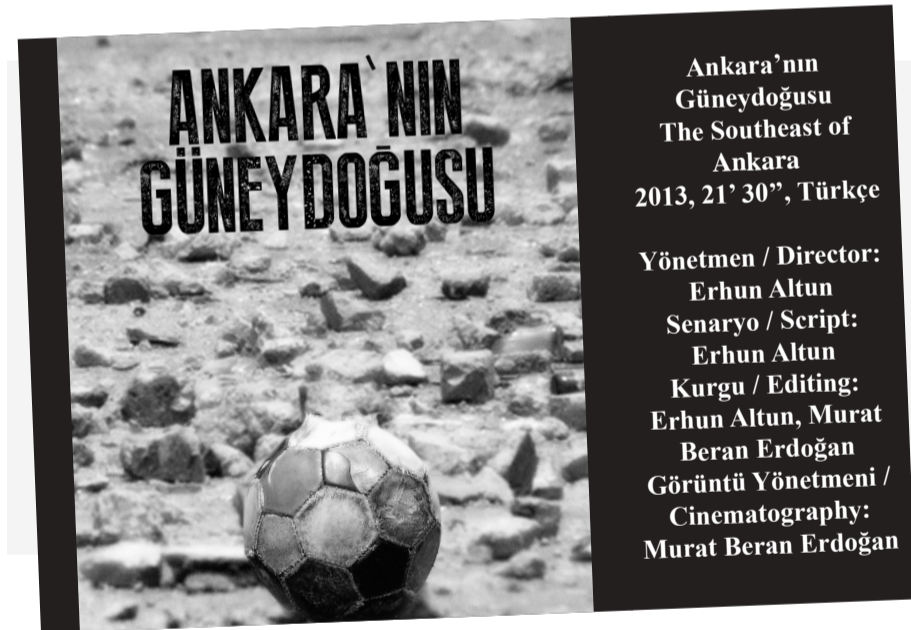
Bir de Kadınlar 2 mesai yapmak zorunda kalıyor evde ayrı işte ayrı... Siz neler yaşıyorsunuz?

Biz 3 mesai yapıyoruz günde. Kendi evimizin buluştuğu temizliği bir, otobüste çalışıyoruz mesai yapıyoruz iki, üçüncü mesaide otobüsü temizliyoruz her gün

kendi evimiz gibi. Ben evimden çok otobüsümü temizliyorum. Ülkemizde biliyorsunuz bir Kadın Mücadelesi sürüyor, kadınlar her alanda mücadele vermek zorunda kalıyorlar.

Mesleğinizde de tekinsiz şehirde. Bu açıdan da bir mücadele veriyorsunuz siz ne düşünüyorsunuz Kadın mücadelesi ile ilgili?

Bence Mücadele etmeliler. Pes etmemeliler. Eğer bir insan, her meslekte her mücadele alanında geçerli bir şeyi yürekten istiyorsa o mücadeleyi sonuna kadar devam ettirmeli. Bende bu işi sonuna kadar devam ettireceğim hiç kimse pes ettiremeyecek. Eğer bir kadın istiyorsa yüreğindeki her şekilde gerçekleştireceğine inanıyorum.

Ankara'nın Güneydoğusu
The Southeast of Ankara
2013, 21' 30", Türkçe

Yönetmen / Director:
Erhun Altun
Senaryo / Script:
Erhun Altun
Kurgu / Editing:
Erhun Altun, Murat Beran Erdoğan
Görüntü Yönetmeni / Cinematography:
Murat Beran Erdoğan

1864'ten 2014'e bir katliam: NO SOCHİ!

Ahmet Dik

Tarihin katliam sayfalarında yer alan bir yerdir Sochi. 1864 yılında Sochi'den ve Abhazya'dan Kafkas ve Çerkes halkları Rus Çarı tarafından, Osmanlı topraklarına sürgün edilirler, soykırıma uğrarlar. Yıllar sonra, Çerkeslerin kanlı bir şekilde kaybettikleri vatan topraklarının üzerinde, farklı bir kültürü yansıtarak yapılacak olan 2014 Kış Olimpiyatları'na karşı Çerkesler bir araya geldi ve seslerini yükselttiler. Olimpiyatlara karşı örgütlenen Çerkesler "Anti Maskot" yarışmasını düzenlediler. Yönetmen Didem Şahin de Sochi'de yapılacak olan olimpiyatlara karşı çıkan Çerkes halkı ve doğa örgütlerinin el ele verip olimpiyatlara karşı yaptıkları eylemleri ve etkinlikleri kamerasına yansıttı ve belgeseli festivalde izleyiciyle buluşuyor. Filmde olimpiyata karşı düzenlenen "Anti Maskot" yarışmasını anlatılmaktadır. Çerkes

halkı örgütleri ve doğa savunucuları bir araya gelerek bu organizasyonu örgütlediler. Sochi'de olimpiyatlar için yapılan olimpik pistler ve stadyumların yüzlerce ağacın talan edilmesine yol açması Doğa örgütlerini de harekete geçirir ve onlar da olimpiyat komitesinin suç işlediklerini belirterek olayı kamuoyu ile paylaşırlar. Yönetmenin kurgusu tamamen Sochi'de yaşanan Çerkes katliamı ve doğanın talanını ele almaktadır. Haftalarca "Anti Maskot" yarışması üzerinde çalışırlar. Bir çok aday başvurur ve çizimleriyle organizasyona dâhil olurlar. Ayrıca Sochi ve Avrupa'nın belirli kentlerinde sokak eylemleri ve basın açıklamaları devam etmektedir. İstanbul'da yüzlerce insan İstiklal'de yürüyüş yaparlar. Tarihin kanlı sayfalarından biri Sochi. Bu kanlı sayfa yok sayılarak gösterişli olimpiyatlar yapılmasının da önüne geçilemedi. Ancak Çerkesler 'kNow Sochi' sloganıyla

Sochi'yi tanı diyerek bu mücadeleye devam ediyorlar.

Filmde geçerse de Sochi demişken olimpiyat inşasındaki iş cinayetlerinden bahsetmemek olmaz. 1864'te yaşanan soykırımdan sonra bugün de kapitalizmin katliamına uğruyor Sochi. Uzun çalışma saatleri ve ağır çalışma koşulları beraberinde iş cinayetlerini de getirdi. Sendikaların açıklamalarına göre en az 60 işçi olimpiyat tesislerinin yapımı sırasında hayatını kaybetmiş. Sendikal örgütlülük azaldığı ölçüde iş kazaları da artıyor. Ailelerini geçindirebilmek için yurtlarını bırakıp Sochi'ye gelen göçmen işçiler, bırakın sendikayı çalışma izinleri olmadan çalışmak zorunda kaldılar. İnsan onuruna aykırı muamelelere maruz kaldılar. Benzer bir durum 2022 Dünya Kupası'nın yapılacağı Katar'da da yaşanıyor. Kavurucu sıcaklığın altında saatlerce köle gibi çalışan işçilerden her hafta 12'sinin hayatını

geri dönecekler ki bu işsizliğe, eğitimsizliğe geri dönüş demek ya da Ankara'nın kışında evsiz kalacaklar.. Başka seçenek sunulmuyor bu ailelere. Birçoğu kağıt toplayıcılığı yapan ve zor geçinen ailelerin yaşadığı çaresizlik çocuklarının gözlerinden anlatılmaya çalışılıyor. Çocuklar binbir zorlukla aşıttıkları yeni evlerinden ve arkadaşlarından neden ayrılmak zorunda olduklarını anlayamıyorlar. Herkesin kafasında olan soruyu masumiyetle dile getiriyorlar. "Gidecek yerleri olmayan insanların evini bu kışın ortasında neden yıkıyorlar? Bence bu düşüncesizlik."

No Sochi! 2013, 44'48", Türkçe
Yönetmen: Didem Şahin
Kurgu: Çetin Timur

kaybettiği basına yansımıştı. Böyle devam ettiği takdirde 4 bin işçi daha 2022'ye kadar kapitalizme kurban verilecek.

Gülfer Kırbas - Tahsin Önemli

Organize sanayinin yılmayan direnişi ICF işçisinin mücadelesi

DİSK Birleşik-Metal İş Sendikasının, 177 çalışmanı bulunan ICF'de 109 işçinin üyelik işlemlerini tamamlayıp bakanlıktan çoğunluk yetkisini almasıyla sermayedarın kirli yüzü ortaya çıktı. İki işçi tazminatsız şekilde işten atıldı ve 7 işçi sebep gösterilmeksizin izne çıkartıldı. İzne çıkartılanlar da aynı şekilde, sebepsizce, işten çıkartıldıklarını evlerine gönderilen yazılarla öğrendiler. Ağustos ayında başlayan direniş, sıcağından soğuğuna, birlik ve beraberlikle, sloganlarla hatta işten atılan bir emekçinin nişanıyla geçti. İşçi filmleri festivalinde, kentimizin aylardır süren işçi direnişine değinmemek olmaz dedik, çadırlarında çaylarını içtik, sloganlarına eşlik ettik. Biz röportaja gittiğimizde direniş 114. günündeydi. Gazeteyi baskıya verdiğimizde ise 127. Siz bunları okurken belki direniş hala devam ediyor olacak, işçilerin bu direnişi kazanmadan bırakmaya niyeti yok...

"Bizde yılgınlık yok."

Bize kendinizi tanıtır mısınız?

Yasin Erkoca: 4,5 yıldır ICF'de çalışıyorum, Disk Birleşik Metal-İş sendikasına üye olduğum için işten atıldım.

Adil Eygün: ICF'de 26 yıl çalıştım. Bunun 18 yılında bölüm sorumlusu ve ustabaşı olarak görev yaptığım fabrikadan Disk Birleşik Metal-İş sendikasına üye olduğum için işten atıldım. Evliyim ve iki çocuğum var. Sendikalı olduk, anayasal haklarımızı kullandık ve bunu öğrenen işveren de bizi önce izne çıkarttı sonrasında da eve bir kâğıt göndererek iş akdimizin sona erdiğini bildirdi.

Savaş Tekin: Bende 4 sene çalıştım ICF'de. Biz sendikaya üye olduktan sonra iki arkadaşımız tazminatsız işten çıkartılınca buna karşı başlayan direnişe biz içeriden destek veriyor, içerideki örgütlenmeyi biz yapıyorduk. Öncelikle zorunlu izne çıkartıldık. Bir hafta iki hafta derken işten çıkartılan arkadaşlarımıza destek verdiğimiz için biz de işten çıkartıldık. İşveren içerisinin boş kaldığını zannetti ama içeride yüzde yüz örgütlülüğümüz var. Direnişimizin 114. Günü, bu daha da uzayabilir, nereye giderse sonuna kadar devam edeceğiz. Bizde yılgınlık yok.

Sendikalaşma kararımızı etkileyen etmenler nelerdi?

Yasin Erkoca: Sendikalaşmaya karar vermemizin sebepleri; işçilere önem verilmemesi, emeğinin hakkı verilmemesi,

iş güvenliğine önem verilmemesi, işçilere saygı gösterilmemesi, bize hiçbir sosyal hak tanımamaları... Sendikalaşarak çalışma koşullarımızı iyileştirebileceğimizi, haklarımızı kazanabileceğimizi düşündük.

92 günündür süren çadır hayatı ve direnişi anlatır mısınız?

Yasin Erkoca: Direnişe başladığımız ilk günden beri bize çeşitli baskılar oldu. Gerek emniyet gerek işveren, direnişimizi engellemek için çeşitli baskılar yaptılar. Hava şartları da zorladı ama biz yılmadık. Sendikamız Birleşik Metal-İş'in desteğiyle, sendika başkanımızın yanımdan ayrılmamasıyla bize destek vermesiyle direnişimizi sürdürüyoruz ve bunu ne hava şartları ne de baskılar engelleyemez.

Savaş Tekin: Hiçbir sıkıntı çekmedim desem yeridir. Çok güzeldi süreç. Başta sendika başkanımız olmak üzere diğer arkadaşlarımızla birlikte birbirimize kenetlendik. Ne sıcaklarda yandığımızı hissettik ne de şimdi soğuklarda üşüdüğümüzü hissediyoruz. Dayanışmayla, direniş ortamı güzel olunca sıkıntılar vız gelir tırıs gider.

Adil Eygün: 114. Gününe geldik ve biz buna başlamadan önce, fabrikanın içerisinden, böyle şeylerle karşılaşacağımız aklımızın ucundan geçmiyordu. Eskişehir halkına teşekkür ediyorum. Çadırımızı ziyaret edip insanların merhaba demesi bile bize yetiyor, keza insanlar bir ihtiyacınız var mı demeleri bizi çok mutlu etti. Bazı siyasi partiler, Halkevleri, başta sendikamız Birleşik Metal-İş'in destekleriyle biz bu yolda uçarız artık.

3 aydır direnişinizi sürdürmenize ve işsiz kalmınıza rağmen geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz?

Yasin Erkoca: İşten atıldığımız için işsizlik maaşı alıyoruz, boş bulduğumuz vakitlerde, akşamları çalışmaya gidiyoruz. Diğer fabrikalardan direniş desteği geliyor, sendikamız destekliyor. İşten atılmadan öncede kıt kanaat geçiniyorduk şimdide kıt kanaat geçiniyoruz değişen bir şey olmadı.

Savaş Tekin: Ben geceleri çalışabileceğim iş buldum, hala da gidip geliyorum akşamları. Sabah 10, işten çıkıp geldim. Geçici bir iş tabi, böyle idare etmeye çalışıyoruz. Sağdan soldan destek de alıyoruz. Sizin aracılığınızla hepsine teşekkür ediyoruz. Desteğini esirgemeyen dostumuz çok ve bu bizi çok mutlu ediyor, bizim direnme gücümüzü tamamen arttırıyor.

Adil Eygün: Hayat devam ediyor. Çalışmak zorundayız, ailemizi geçindirmek zorundayız. Haliyle, kış geldi, okullar açıldı, masraflar oldukça arttı. Hafta sonları olsun, akşamları olsun, bulduğumuz işlere gidiyoruz. Biz işçiyiz, alın terimizle helaliyle para kazandığımız sürece her yerde çalışırız. ICF'de çalışan arkadaşlarda aldıkları maaşlarından yardımcı oluyorlar. DİSK'e üye olan diğer arkadaşlarımızdan da yardım alıyoruz. Ben bir şey anladım, yirmi beş sene bedavaya yaşamışım. Fabrikada çalışırken bu haksızlıklara kafamızı eğiyorduk. Bu çoğu işyerinde var. İşçinin uyanması gerekiyor. Birlikteliğin sağlanması ve emekçinin hakkını araması gerekiyor.

İşten atılma sebebine ve direniş sürecine; Ailenizden, ICF çalışanlarından ve çevrenizden nasıl tepkiler alıyorsunuz?

Yasin Erkoca: ICF'deki bütün arkadaşlarımız bizim yanımızdalar, destek veriyorlar. Yemek aralarında, molalarda fabrika kapısına slogan atarak yürüyorlar, bize manevi olarak çok fazla destek oluyorlar.

Çevremiz konusunda sendikalaşma faaliyetini bilenler, direnişi bilenler destekliyorlar. Bir de bilmeyen ve önyargılı kesimden de tepkiler alıyoruz. Önyargılı çevremize sendikalaşmayı, hakkın örgütlü mücadeleyle kazanılacağını, sermayenin, işverenin, emeğe karşı tutumunu anlatıyoruz ve onlardan da direnişimize destek alıyoruz çoğu zaman.

Adil Eygün: Çevremden genel olarak kötü tepki görmedim ama maddi durumu iyi olan rahatı yerinde olan önyargılı insanlar, yaptığımızın yanlış olduğunu, sonunda zarar göreceğimizi söylüyorlar ama bir şeyi unutuyorlar ki, gün gelecek bu haksızlığa onlarda uğrayacak, onlarda bu acıları yaşayacaklar. İnsanların illa bir gün bu haksızlıklara uğramalarını gerektiyor bunları anlamak için, bu haksızlıklara karşı gelmeleri için. Bunu anlayamıyorum ben. Ailem tam destek oluyor. Bu mücadelede bana her türlü yardım ve desteği sağlıyorlar. Çünkü ne için mücadele ettiğimi biliyorlar. Ben onlar için mücadele ediyorum, hakkımı almak için mücadele ediyorum. Ailemin yanımda olması da benim için onur verici.

Savaş Tekin: Ailem bu işe çok olumlu yaklaştı, hala da öyle. Ben direnişi bırakıyorum desem onlar bırakılmayacak. Eşim zaten fabrikaya çok sinirliydi; maaşım zamanında yatırılmıyordu, ikramiyeleri alamadık. İşveren parasızlıktan değil sendikalı olduğumuz için bunları yaptı. Bastırmak, yıldırma için, geçim zorluğumuzla baskı yaparak direnişi sonlandıracağını düşündü tabii düşündüğü olmadı ve bizi işten çıkarttı.

“İnsanın içerisindeki direniş ruhu gün geçtikçe daha güçlü bir hale geliyor.”

Direnışten neler öğrendiniz, hayatınızda ne değişti?

Yasin Erkoca: Öncelikli olarak düşüncelerim ve topluma bakış açım değişti. Bir yerde bir dert, sıkıntı varken beni ne ilgilendirir deyip geçmemeyi öğrendim. Sorunun, haksızlığın olduğu yerde bizim de bir sorumluluğumuz olduğunu gördüm. Bana dokunan yılan bin yaşasın bakış açısının ne kadar yanlış olduğunu ve toplu hareket ederek, bireysel mücadeleden çok örgütlenerek hak aramanın sonuçlanacağını farkına vardım.

Savaş Tekin: Bu benim ikinci kez sendika faaliyetlerinden dolayı işten atılışım. Yedi sene çalışmıştım ve yine aynı sebeplerden işten çıkartılmıştım. Dokuz ay kadar işsiz kaldım. Yerimizi dolduracak adam bulamadıkları için, bizim tecrübemizden kaynaklı tekrardan işe çağırılmışlardı. Dört sene sonra yine aynı olayları yaşıyoruz, yine işe çağırılacak üç dört sene sonra yine aynı olacak. Benim hak arama görüşüm on üç on dört yaşından beri böyleydi. Direnmeye saygı duyarım, hak mücadelesini severim. Benim fikrim de buydu, zikrim de bu.

Adil Eygün: Bu direniş başladığımızda

içimizde bir korku yoktu. Biz hakkımızı aramak için bu işe başladık ve hak arayan insanın içerisinde korku varsa, hakkını bu şekilde direnişle arayamaz. İnsanın içerisindeki direniş ruhu gün geçtikçe daha güçlü bir hale geliyor. Çünkü biz onurumuz için hakkımız için mücadele ediyoruz. Hakkını aradığı zaman insan daha mutlu oluyor. Bunun sonuna kadar gideceğim, bu mücadeleyi bedavaya da vermiyoruz, hakkımı kazanacağıma da inanıyorum.

“Zafer sokakta kazanılır.”

Türkiye’deki diğer direnişler, hak mücadelesine ve haksızlığa uğrayan işçilere dair ne söylemek istersiniz?

Savaş Tekin: Bence doğasını koruyan köylüler, parkını koruyan kentte yaşayanlar, hak mücadelesi yapan işçiler birbirleriyle bağlantılı. Yönetim şu an kötü, burada biz doksan iki gündür direniyoruz belki iki yüz gün olacak, kimsenin ses çıkarttığı yok. Anayasal hakkını kullandığı için işten atılan işçiye devletten kimsenin sahip çıktığı yok.

Haksızlığa uğrayan işçiler haklarını sonuna kadar arasınlar. Sonu ne olursa olsun mücadele etsinler. Zafer sokakta kazanılır. Biz de sonuna kadar gideceğiz. Tüm işçilere, direnen arkadaşlara, kardeşlere sonuna kadar gitmeleri için destek de oluruz elimizden geldiğince.

Yasin Erkoca: İşçi direnişlerinin yanı sıra, toplumsal direnişlerin, hak aramanın boş yere olmadığını, örgütlü şekilde hareket etmenin hak aramada ki önemini anladım ben. İşçi direnişlerine karşı bakış açım, haksızlığa uğrayan işçilerin mücadele ederek haklarını kazanacakları şeklinde hep aynıydı. Haksızlığa uğrayan işçilerin, işten atılırım, işsiz kalırım korkusu olmamalı. Zor durumda kalınmadan, direnmeden,

mücadele etmeden hak kazanılmıyor bu ülkede. Doksan gündür direniyoruz ve biz şu an işsiz ama çalıştığımızdan daha kötü durumda değiliz, kaybedecek neyimiz var. Hangi haklar, mücadele edilmeden, canlar verilmeden, direnmeden kazanılmış ki, emeğin hakkını hiçbir mücadele olmadan işveren versin. İşçiler mutlaka örgütlenip toplu hareket etmeliler haklarını kazanmak için, sendikalardan haklarına dair bilgi edinip fikir sahibi olmalılar ve haklarını gasp ettirmemeliler.

Adil Eygün: Biz diğer kurumların olsun, oluşumların, sivil toplum kuruluşlarının yürüyüşlerine, basın açıklamalarına ICF çadırı olarak katıldık. Burada anladığım insanlar hak aramayı biliyorlar. Bir yerde bir haksızlık varsa, hak arama, mücadele vardır ve böyle durumlarda insanların destek olması gerekir.

Sendikalara dair düşünceleriniz nelerdi, ne değişti ve sendika yapılanmalarına karşı ne söylersiniz?

Yasin Erkoca: Biz sendikal hareket etmeyi daha öncede denedik. DİSK’ten önceki sendikamızda işçilerle ilgilenilmediğini, sendika yönetiminden ya da görevlilerinden hiçbir açıklama yapılmadan işten atılanların kendi haline bırakılması gibi şeyler gördük. Aslında bana göre sendika var sendikacık var. Menfaat için bu işi yapan var ya da gerçekten emekçinin hakkını savunmak için, işçi emekçi kazansın diye hiçbir menfaat gözetmeksizin mücadele eden sendikalar var. Sonuç olarak biz iki sendika denedik ve şu an Birleşik Metal-İş ailesindeyiz. 114 gündür bizim yanımızda sendikamız. Bize, bu mücadeleye başından sonuna destek oluyorlar. Bizim en basit örnekleriyle yemek masraflarımızdan ulaşım masraflarımıza fedakârlık yaparak yanımızda duruyorlar. Burada sendikayı sendika yapan çizgiyi belirtmeleri lazım ve buna göre ele almaları lazım bu işi. Sendikanın hak aramanın siyaseti olmaz. Siyasi görüşe göre sendika yürütmek çok yanlış. Benim tek siyasetim ekmeğim. Bundan dolayı siyaseti, hak aramaya sendikaya karıştırmaları.

Adil Eygün: 2007 de başka sendikayla çalıştık üç yıla yakın bir süre sürdü. Bu-

rada bir emek varsa insanların emeğine saygı duymaları gerektiğini öğrenmeleri gerek sendikanın. Kendi çıkarını göz önünde bulundurmadan işçinin emekçinin yanında durması gerek. Biz her sendikanın ‘sendika’ olmadığını öğrendik. Eski sendikamızda bize destek edecekler, hakkımızı aramamızda yanımızda olacaklar diye beklerken, fabrikanın içinde işverenle ne anlaşmalar yaptıklarını öğrendik. Sendika işçisini satmaması gerekir. İnsan bir zaman sonra başka bir mücadelenin içerisine girdiği zaman acaba satılacak mıyız diye bir adım geri atıyor, kendisini geri çekiyor. Ben burada 114. günündeyim direnişin ve şimdiki sendikamızın, DİSK’in insana emekçiye nasıl saygı gösterdiğini böyle anladım. Sendika başkanımız, sendikanın genel sekreteri, sendikanın diğer çalışanları hep yanımızdalar.

Türkiye’de son zamanlarda yoğun bir şekilde işçi cinayetleri meydana geldi, 2014’ün 10 ayında 1600 işçi hayatını kaybetti. İş güvenliği konusunda ne düşünüyorsunuz?

Yasin Erkoca: Sermayedarın kendisinden, kazancından başkasını önemsemediği yok. İşçinin hiç bir önemi yok. Bizim fabrikamızda da öyle. İşçi sağlığının, iş güvenliğinin, emektarın bir önemi yok. İşçiler; ücret alamadıkları için, geçinme sıkıntısı çekerek, sağlık sorunları yaşayarak ister istemez çalışırken dikkatsizlikle kaza yapıyor. Ama bu kadar çok işçi ölümünün ardında dikkatsizlik değil başka bir şey vardır. İş yerinde işçiye önem verilmeyerek çalıştırılması, iş güvenliği önlemlerinin alınmaması, eski makinelerle çalıştırılıyor olmaları, emekçiye saygı gösterilmiyor olmasından dolayı işçi ölümlülerinin sorumlusu sermayedardır. ICF’de de iş güvenliği yok denecek kadar az... göstermelik, ceza almamak amaçlı çalışma güvenliği çalışmaları var içeride.

DİSK Bölge Temsilcisi Bayram Kavak:

Direnışimizin 92. günü ilk günden bugüne baya zorluk yaşadık. Sıcaklarda, yağmurlu, soğuk havalarda sıkıntılar çektik. ICF’den yana bir gelişme olmadı. Ama ICF çalışanları hem içerden hem dışarıdan birbirlerine kenetlenmiş durumdalar. Bu şekilde devam etmeyi düşünüyoruz. Biz buraya yüzde yüz Birleşik-Metal İş sendikası olarak bu fabrikaya gireceğiz ve amacımıza ulaşacağız.

Burada 114. gündür beklerken fabrikanın konumu icabıyla, organize sanayi bölgesindeki işletme ve fabrikaların servislerinin çoğu buradan geçiyor. Organize sanayi işçisi ilk zamanlarımızda bize bakmazken şimdi camları buğulansa silip bize bakıyorlar, korna çalıp el sallıyorlar. Biz burada organize sanayi işçisine örnek bir direniş yapıyoruz. Eskişehir’de ki son yılların belki en güzel direnişi... Sorunlarımız var mı var. Fabrikasının güvenlik güçleri bizi rahatsız etmeye başlamıştı,

onlarla sorunlar yaşadık. Akşam vakti çok soğuk oluyor hava, ısınmak için ateş yakıyoruz çadırın yanında, içeriden güvenlik gelip ateşi söndürmeye kalkıyor. Eskişehir’in en güzel direnişlerinden birisi olabilir deme rağmen, Eskişehir’in genelinden gerçek dayanışmayı biz göremedik. Arkadaşların anlattığı desteklerin yanı sıra bazı kurumların, sadece buranın kalabalık olduğu zamanlarda gelmesi ya da hiç gelmemeleri gibi durumlar söz konusu. Şimdi Eskişehir’de yoldan geçen kişilere sorsak, çoğunun bu direnişten haberi dahi yoktur. Bazı kurumların hakkını da yememek lazım bize sonuna kadar maddi manevi destek oldular.

Eskişehir Türk Dünyasının Kültür başkenti denilen bir şehir ve bu şehrin azımsanmayacak bir işçi emekçi yanı var. 92 gündür sıcakta, soğukta yağmurda hakkını arayan emekçinin yeri Kültür Başkenti’nin neresinde? İşten atılan işçilerin, emekçinin yanında mı bu Kültür Başkenti? Biz sesimizi duyurmak için yeri geldi, valilik önünde basın açıklaması yaptık, yeri geldi buraya

DİSK genel başkanı, Birleşik Metal-İş genel başkanı, DİSK’e bağlı diğer sendikaların genel başkanları gelip, basın ve kamuoyuna açıklamada bulundular. Buna rağmen hiçbir destek almadı buradaki işçiler.

IX. Uluslararası İşçi Filmleri Festivali’ni acıyla başlatıyoruz. Soma’dan sonra, Ermenek’de 18 işçinin kurtarılmasını yaşadık. Her gün bir yerde işçiler ölüyor. Bu hükümetin emeğe bakış açısı belli, emekçiye verdiği değer belli. İşler acısı bir durumdayız. İşçi sınıfının biran önce toparlanması lazım. Bütün sendikaların; sağa sola hiç girmeden, görevi emeğe değer vermekse, o koltukları, o takım elbiseleri bırakarak sokağa inerek birlik olması lazım. Böyle giderse sermayenin bizi bölüp parçalamasının yanında korkak işçi sınıfı emeğe karşı bakış açısını değiştirmeyecek. Bizim bunları aşmamız lazım. Üç aydır burada bulunuyoruz ve bazı sendikalar buraya sadece usulen gelip gittiler. Biz bu işi bırakmayacağız ve sonuna kadar devam edeceğiz.

Eskişehirli bir oyuncusunuz. Eskişehir'deki kültür sanat faaliyetlerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Eskişehir'de 1994-1995 yıllarından bu yana benim bildiğim kadarıyla hareketli bir kültür-sanat hayatı sürüyor. Anadolu Üniversitesi Konservatuar bölümünden mezun olmuş 11 öğrenci tiyatro açtılar Eskişehir'de, "Tiyatora Kumpanyası". Onun daha yapılış aşamalarında vardım. O zamandan beri takip ediyorum sonra "Tiyatora Kumpanyası" kapandı. Burada çalışanların bir kısmı Anadolu Üniversitesi'ne geçti, orada Tiyatro Anadolu'yu kurdular. Onlarla Tiyatro Anadolu'da faaliyet gösterdim ama hepsi benim ağabeylerim, hocalarımdı. O zamandan beri bir kültür-sanat hayatım var Eskişehir'de. Onun öncesinde babamın çocukluğunda 20 küsur sinema varmış. 60'lı yıllar ama sinemalar ahırdan bozma falanmış. Sinema makinesi olan sinema göstermiş perdede. Perde dediği belki duvarda. Kılıçoğlu Sinemasını, Arı Sinemasını hatırlıyorum. Tiyatro olarak çocuk oyunları oynayan tiyatrolar vardı. Sonra Şehir Tiyatroları kuruldu. Senfoni Orkestrası kuruldu. Çok sayıda kültür merkezleri var. Biz de şimdi o kültür merkezlerinden birinde "Lüküs Hayat" diye bir opera oynuyoruz. Öğrencilerin kendi çapında yaptığı tiyatro, caz ve dans kulüplerinin gösterileri oluyor. Sinema kulüplerinin kendi hazırladığı gösterimler oluyor. Hemen hemen her hafta bir kültür-sanat etkinliğine rastlıyorum ben Eskişehir'de. Öğrenciyle var olan, onlarla yenilenen bir kültür-sanat hayatı var Eskişehir'de.

Kültür-sanat alanında yapılan sansür hakkında ne düşünüyorsunuz?

Ben biraz politik buluyorum sansür tartışmalarını. Sansür aslında hep vardı yani hiç azalmadı sadece biraz daha arttı. Şimdi karşılaştığımız bir iktidar var 10 küsur yıldır kendini koruyan bir iktidar bu. Haliyle yani dışarıdan bakıp politik olarak söylüyorum bu düşüncemi haliyle sansür uyguluyor ve bu artık gün yüzüne çıkmaya başladı. Gün yüzüne çıkmaya başladığı için insanlar konuşmaya başladı. Aslında devletin ya da hükümetin uyguladığı sansür hep vardı. Sinema salonları kendi kendini sansürlüyor. Dergiler, gazeteler, medya, havuz medya vs. yani büyük bir bölüme zaten sansür uyguluyordu şimdi artık bu legalleşti. Bir anlamda devletin, hükümetin eliyle desteklenir hale geldi. Haliyle çok uzun süredir tek parti döneminde yaşıyoruz. İktidar olarak bunu yapması kaçınılmaz bir anlamda benim için. Asla olumladığım anlamına gelmiyor tabi. Sansür her haliyle yanlış ve yasadışı bir işlem demokratik olarak. Ama tabi bunu şimdi ki iktidar değil de başka bir iktidarda gelse yapmayacağını düşünmüyorum. 10 yılda değil de 15 yılda yapar, yani benim anladığım o.

Peki iktidar sahipleri interneti sansürlediği zaman sokağa çıkan milyonlar iş kültür-sanata geldiği vakit neden seslerini çıkarmıyor sizce ?

Yani kültür-sanat biraz eğlence sektörü. Nerden bakarsan bak hani Brecht'in bir lafı vardır "Tiyatro devrim yapmaz ama ışık yakar." Sonuçta sanat bir şeyleri değiştirebilecek güçte değildir. Dönüştürme yeteneğine sahiptir daha çok. Kişiyi ilgi-

Sanat, bir şeyleri dönüştürme yeteneğine sahiptir

Madalyonun bir yüzünde iktidar sahiplerinin Türk sinemasının 100. Yılı kutlu olsun naraları var. Diğer yüzünde kültür-sanata uyguladıkları neoliberal politikalar...

Sanat merkezlerini kapat, sanatı sansürle kaldır ortadan. Ancak tüm bunlar olurken sanatçılar bu konuda ne düşünüyor? Biz de bu sorunun cevabını almak için Eskişehir Şehir Tiyatroları'ndan sinema ve dizi oyuncusu Sermet Yeşil ile bir röportaj gerçekleştirdik.

lider o yüzden çok fazla popüler olarak karakter bulmuyor kültür-sanata uygulanan sansür. Çünkü eğlence sektörü, "O oyuna gitmek zorunda değilim." diyor. Ya da 'Alırım evde izlerim.' Diyor, sinemaya ne gerek var diyor. O +18'lerle hükümetin, devletin kararıyla bu film Türkiye de gösterilemez diyor ama internetten alıp izleyebilirsiniz. Bir de bütün bu kaotik ortamda hep bu sektör yaralanır toplumlarda. Çünkü insanlar önce ondan vazgeçer. Bu yüzden sansürde bir anlamda çok fazla ses getirmiyor.

Eskişehir Şehir tiyatrolarında oyunlara herhangi bir sansür uygulanıyor mu?

Sansür değil ama bir oto kontrol var. Biz geçen sezon değil ondan önce ki sezon bir oyun oynadık. Ben oynadığım için bunu diyorum diğer oyunları bilmiyorum sansür sayılıyor mu onu da bilmiyorum. Oyun gereği tiyatro metninde radikal bir metin. Bir ceset var sahnede ve parantez içinde karakterlerin o cesedin üstüne idrar attığı söyleniyor. Eskişehir'de yapamıyorsun. Yani seyirci buna hazır değil, kültürel olarak format olarak işenmesi gerekiyor ama biz onu yapmadık da şarap döktük. Bu o metne zarar veriyor mu, bence veriyor. O metin tam olarak söylediğini iletebiliyor mu, hayır iletmiyor. İşte bu oto sansür. Uygulanıyor bunlar kurum olarak. Mesela küfür, çok argo kullanmaya çalışıyoruz varsa küfür ona denk gelebilecek başka kelimeler bulmaya çalışıyoruz. Değiştirmeye çalışıyoruz yazarın da izniyle. Ama onun dışında şu oyunu oynamayalım aman bu çok tehlikeli demiyoruz. Özel tiyatrolarda durum farklı tabi yeni açılan GO Sahne var Kızılçıklı'da. Tabi orası daha özerk bir yapı daha farklı oyunlar oynanabilir orada. Şehir tiyatrolarında bunu yapamıyorsunuz sonuçta vergilerle yönetilen bir kurum. Halkın nabzına göre hareket etmelisiniz daha çok. Ulaşabildiğiniz her kesime ulaşmak için var şehir tiyatroları. Yani kurum olarak ben arkasında duruyorum bazen yapılmasını gerekli buluyorum.

Önce EMEK sinemasıyla kültür sanat alanlarını yok etmeye çalışan iktidar, bu günlerde ise Ankara'nın en önemli iki sahnesi olan Şinasi ve AKÜN sahnelerini sattı sermayedarlara. Siz ne düşünüyorsunuz bu konuya ilişkin?

Bu konuya ilişkin söylemeye çalıştığım; 10 küsur yıldır muhafazakar bir iktidarla toplumsal olarak dizayn edilmeye çalışılan bir Türkiye toplumu var önümüzde. Ama tabi bunlar EMEK Sinemasıyla başlamadı. Popüler olan EMEK Sineması olduğu için böyle görüldü. EMEK Sineması yıkıldı evet sadece EMEK Sineması değil ki. O bina yıkıldı, binanın içinde İnci pastanesi de vardı. Oraya aşına olanların bildiği bir profiterolcü... O da kapandı ama EMEK Sineması kadar ses getirmede. Emek Sineması kapanınca ses getirdi çünkü orayı takip eden bir kitle vardı. Sorun şu: İçinde kültür-sanat barındıran topluma mâl olmuş yapılar olan binalar AVM'ye ya da başka amaçlara çevrildiğinde ses getirebiliyor. Toplumun büyük kesimini aşına olduğu binalardan Haydarpaşa Garı'nı özelleştirmeye çalışmak, gelir elde etmeye çalışmak elbette bu anıları zedeleyen bir şey. Ama anı dediğimiz şey değişiyor, yani bu kuşağın anısı değişiyor evet iki kuşak sonra bunları hatırlayan kimse olamayacak ama bu demek değil ki Haydarpaşa yıkılsın ya da yerine işte otel yapılsın ya da yerine AVM açılsın demek değildir. Burada Kılıçoğlu Sineması yıkılırken de ben aynı şeyi hissettim, biliyorum nasıl bir sinema olduğunu ne kadar büyük ne kadar iyi, kaliteli bir ses sisteminin olduğunu hatırlıyorum. Ama sadece Kılıçoğlu Sineması değil o bina aslında. Gitti ama kimse o binayı hatırlamıyor. Kılıçoğlu Sinemasını hatırlıyor ya da EMEK Sinemasını hatırlıyor. O bina gitti binanın içinde bütün tarih, anılar gitti. Beyoğlu kuşaktan kuşağa yaşıyan bir semt. İstiklal caddesi ya da Haydarpaşa Garı kuşaktan kuşağa yaşıyan bir mekan. Kendi hafızasıyla yaşıyan bir mekan. Biz bu hafızayı yok ediyoruz. Aslında muhafazakar bakış açısı o hafızayı tutmaya çalışın olması gerekir bana kalırsa ama şimdi onunla mücadele eder hale geldi. Çünkü hani Marx'ın da dediği gibi "Gölgesini satamıyorsa keser o ağacı." Ne yazık ki böyle bu. Hırs, en azından uzun süren iktidar problemi olarak görüyorum ben bunu.

Aynı zamanda da Devlet Tiyatro, Opera, Bale ve diğer 52 sanat kurumu bugün kapatılmakla karşı karşıya. Sizce kapatılmasının asıl sebebi artık bu kurumların işlevlerini yitirmesi mi yoksa hükümetin bunlara tahammül edememesi mi, bütçelerinin fazlalağı mı?

Şimdi zaten devlet kendisini küçültmeye çalışıyor orası ayrı mesele. Her şey zaten özelleşti, elimizden gitti. Yani ne sağlık kaldı ne eğitim kaldı. Küçük politik ayarlar üzerinden dönüyor. Türkiye'de 40-50 yıldır olanların neticesi bunlar, şimdiki iktidarla da çok hızlanmış vaziyette. Her şey satılıyor ama başa dönersek aslında bunları neden kapatmak istiyor çünkü yapı olarak davranış, hal ve hareket olarak muhafazakar bir yapı bunlara ihtiyaç duyuyor bu bir. İkincisi benim öğrenciliğimde de Ankarada okudum Hacettepe Üniversitesinde. Ben ordayken de konuşulan şeydu: Devlet Tiyatrolarında çalışmayan oyuncular var. Yani muhafazakar yapı o zamandan beri konuşuyordu. Benim dediğim 1996-1997. O günden beri konuşuluyordu. İşte bizim vergilerimizle maaş alıyorsunuz ama hiçbir şey yapmıyorsunuz yaptığınız oyunlarda bir şeye benzemiyordu falan filan konuşuluyordu. O korku endişe hep var Devlet Tiyatroları üzerinde. Baleyi, operayı çok bilmiyorum içlerinde olmadım ancak öğrenci olarak arkadaşlarım vardı oralarda. Onlarla sohbet ettiğim kadar biliyorum. Kurum içerisinde ne yaşandığını bilmiyorum ama olasılıkla daha sert faşizan olaylar yaşandığını hissedebiliyorum. Taytla gelmenin yasak olması gibi. Arkadaş, adam balerin yani balet, hiç mi izlemedin? Yani öyle diyesi geliyor insanın. Makyaj yapmamak nasıl olabilir. Opera sanatçısının zaten bütün kültürü onun üzerine kurulmuş. 17-18 yaşından beri o makyajları yapıyor haliyle hayatına yansıyor. Ne demek makyaj yapmamak ne demek onu kalıba sokmaya çalışmak. Benim kararlarım var, benim imzam var, benim paramla benim ayırdığım bütçeyle yapıyorsun diyor bir de bana laf söylüyorsun diyor. Kim izin verir ki böyle bir şeye diyor. Demokrasi izin verir, muhafazakarlık izin vermez. Çünkü muhafazakarlık bunu görmez, istemez, ihtiyacı yoktur. Muhafazakarlığın ihtiyacı olan şey gerçekten inşaat yapmaktır. Çünkü inşaat yaparsan işçi çalışır. Yol yaparsan işçi çalışır ama o yapılan inşaat da yolda da işçi oturur, onu ödemek için de gidip oradan kredi çekecektir. Bitmeyen bir kaosun içine sürüküyor yani. 3. Köprüyü İstanbul'a yapmak hiçbir yarayı çözmeyecektir. Diyor ki bu

kadar istihdam yarattık bu kadar işgücü yarattık, tamam da o gelen inşaatta oraya gelen işçi yolun kenarlarına yerleşmek zorunda kaldı. 1. Köprü ve 2. Köprü yapılırken de aynı şey oldu. Şimdi orada mahalleler semtler oluştu. Nüfusun artması engellenemez hale geliyor nüfus yine artacak. 3. Köprüyü yapmak çözmüyor ki işi. Ama bunu görmüyor ama çözüm olarak da Devlet Tiyatrolarını kapatırsam Şehir Tiyatrolarını kapatırsam buraya harcanan paralar güya onların kafasına göre gereksiz yere harcanan paralar Devletin bütçesine zarar diye düşünüyor. İnşaat yapmak daha ideal onun için.

Sermet Bey, beyaz perdede de izliyoruz sizi. Sinema sektöründe durum nasıl? Geçtiğimiz aylarda yapılan Altın Portakal Film Festivalinde bir çok filme sansür uygulandı. Bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?

Süreci takip etmeye çalıştım. Sansür uygulamasına gelince Altın Portakal da sonuçta film festivali. Yani bu sansür uygulaması olana kadar da pür pak değildi. Sonuçta bir değerlendirme ölçütü olduğu için bir ödül olduğu için sonunda sürekli her yıl jürisi, danışmanları değişen yani her yıl sürekli politikası değişen bir kurum. Festivalde köklü bir festival haline geldi ama tabi belediyeyle çok yakın irtibatı var, kültür bakanlığıyla yakın irtibatı var. Bu yüzden hükümet politikalarından, devlet politikalarından, belediye politikalarından çok uzaklaşmıyor. Eskişehir'de şu an bu festival var. Sonunda bir ödül olsa başka bir yapıya dönüşse olasılıkla burada da aynı problemler çıkacak ortaya. Demek istediğim sansürle başlayan bir iş değil Altın Portakal'daki, daha öncesinden de vardı.

Türkiye'de Sanatı da avucunun içine alan ve neoliberal politikalarla yürüyen, bol miktarda sansürü ile bilinen ve sermaye yandaşlarının yönettiği Kültür ve Turizm Bakanlığı bu ülkeye, en başta da sanata ne kadar gerekli sizce?

Başta da söylemek istediğim oydu. Belli ki büyük bir coğrafya burası, bende 37 yaşındayım

ve artık anladım yaşadığım ülkeyi. Çok bilinmezli bir coğrafya burası... Doğusu, batısı, kuzeyi, güneyi her yeri çok farklı. Çok fazla ses var. Ya bu sesleri bir kaka foniden uzaklaştırıp güzel bir orkestrayla yönetmek gerekecek ya da bu sesleri azaltmak gerekecek. Şuana kadar bütün siyasi iktidarlar bu işe talibim diyen hemen hemen her hükümetten aynı tepkiyi gördüm. Yok sayıyor. Yok saymak çözüm değil. Kültür Devrimi yapmak başka şey, kültürü politika olarak kullanmak başka şey. Benim gördüğüm bütün iktidarlar aynı şeyi yaptı. Bir şeyi değiştirmek ya da yerine yeni bir şey koymak... Daha iyi bir temele oturtmak gibi bir fikirleri yok. Demek istediğim o ki Kültür Bakanlığı gerekli. Ama bu Kültür Bakanlığı muhafazakar yapının ya da sosyal demokrat yapının sözcüsü niteliğinde olmamalı. Farklı modellere ihtiyacımız var artık dünyada.

Aynı şekilde de televizyondasınız uzun zamandır, az çok sansürün diğer adı olan RTÜK'ün politikalarına tanık oluyorsunuzdur. RTÜK hakkında ne düşünüyorsunuz?

Şu şekilde değerlendirmek zorundadır hakim yada savcı; toplumun gereklerine göre suç mu değil mi? Şimdi öpüşmek toplumun gereklerine göre ahlaki olarak bizi zedeleyen bir şey değil. Ama büyük bir kesime göre de saklanması gizlenmesi gereken bir şeydir. Bunu sen televiz-

yonda, onun yatak odasına kadar giren televizyona soktuğun zaman o bundan rahatsız oluyor ama çokta tuhaf bir şey var, seçme özgürlüğü var. Onu izlemek zorunda değil. Bir sürü yelpaze var her türden televizyon kanalı var. İsteddiğini izleyebilir aslında, bunun neden denetlenmesi gerektiğini ben anlayamıyorum bu anlamda. Zaten seçenek var, demokratik olarak bir sürü kanal çıkmış. Devletin kanalları var bir kere. Eğer öyle bir yapıdaysan, diyorsan asla öpüşülmeyecek o zaman onları izle. Niye onu izliyorsun, onu yapan da erotik duygularını kaşıyım akşam git evde seviş demiyor ki. Kimse aptal değil ki orada öpüştüğünde tahrik oluyorsa biri bir dakika yani önce onun bir psikoloğa gitmesi gerekir. Önce kendini bir rehabilite etmesi gerekir. Oradan etkilenip komşunun karısına kızına sarıyorsa böyle sapkınsa ve bunu devlet ön görüp engelliyorsa ortada başka hata var yani. O yüzden RTÜK'te devletin politikası iki yüzlü, eğri oturup doğru konuşmak lazım.

Ülkemizde iş cinayetleri yaşanıyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz? Bir de aslında madalyonun öbür yüzü olan set işçilerinin kamuoyunda yer almayışının sebebi ne sizce?

Sondan başlayalım; kamuoyunda yer almayışı... Elbette ki büyük bir sektör. Dışarıdan görüldüğü gibi değil. Bir sette yaşanan kazada bir işçi ölüyor: set işçisi... Bir kere haber değeri ne, onu ölçmek lazım.. Bir oyuncu öldüğünde haber oluyor. Çünkü oyuncuyu herkes tanıyor. Ama orada ışıkları takan bir işçiyi ya da sette çalışan bir çaycıyı kimse tanımıyor. Bilmem ne dizisinde bilmem ne küçücük bir haber olup geçiyor kimsenin umurunda değil, ikiyüzlüydü yani bu anlamda. Bir de yaygın sektör değil ama bir maden işçisi öldüğünde haber olabiliyor. Sonuçta o herkesin ihtiyacı olan kömürle ilgili bir problem. Herkesi tehdit ediyor ve nasıl zor olduğunu biliyor. Yerin 300-400 metre altına girip o madeni çıkarmanın ne kadar meşakkatli olduğunu, kas gücü gerektirdiğini biliyor ve bu her baba yiğidin harcı olmadığı için bu haber niteliği taşıyor. Bununla insanlar ilgileniyorlar ama sette ölen işçiyle ilgilenmiyorlar. Ben böyle bir ayrım görüyorum. Elbette yaşam odaları olmalı. maden ocaklarında olmaması nasıl bir suçsa nasıl hala o şirketlere izin verilip tekrar tekrar maden ocağı açmaları ya da var olan işletmeleri sağlanabiliyor? İşte bu demokratik bir ülkede olmaz. Daha kat edecek çok yolu-muz var.

Festivalde özel bir bölüm: KENT VE ÇOCUK

Latif Tiftikçi

9. İşçi Filmleri Festivali, ana teması olan Haziran Direnişi'ni besleyen özel bir seçkiyle de programını zenginleştiriyor. Beton yığınları arasında, yeşilin neredeyse bir lütufluk olarak tek tük kaldığı kent ortamlarında çocuklar tüm saflıkları ve hayal güçleriyle yaşadıkları mekanları cennete dönüştürüyorlar. Belgesel ve animasyonlardan oluşan bu bölümde sekiz film yer alıyor. Sadece belli yaş gruplarının izleyeceği filmler değil bunlar. Çıkarıcı ve bir o kadar da kirlenmiş zihinlerin arasında, bu kirin bulaşmadığı çocuk bakışının, biz "büyüklerin" de ihtiyacı olduğu bir kez daha vurgulanıyor kısa filmler boyunca.

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin Çocuk ve Mimarlık çalışmaları boyunca yaptıkları etkinlikler hem bir belgeselde hem de açtıkları "Çocukça Çizgi Film" yarışmasından örneklerle festivalde bizi bekliyor.

Kent ve Çocuk Filmleri / Films of City and Children 2013, 46', Türkçe

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi

KUM SOKAĞI (Animasyon)

Eksoz dumanından tıkanan bir kuşun öksürük sesi "hoş geldin" der bize. Güneşin zar zor yer bularak girebildiği odasında korna seslerinden uykusunu alamayan "bizim çocuk", sokağındaki apartmanların arasında her nasılsa boş kalmış bir arsa parçasını moloz yığını olarak değil de, bir cennet parçası olarak görür hayalinde. Kumsalda kumdan kaleler yapmak ne büyük bir zevktir değil mi? İşte bizim çocuk da kum kovasıyla bu arazide hayalindeki kenti yapılandırmaya çalışır. Üstelik tek de değildir, bu hayali paylaştığı birileri daha vardır: Karıncalar. Sonra o arsaya bina dikmek için mühendisler gelir. Kumdan yapılmış örnek kent modelini görürler ve ardından hayal ötesi bir gazete manşeti belirir perdede: "Gizemli Sanatçının Tasarımı Hayat Buluyor". Ve tüm sokak bizim çocuğun hayalindeki gibi yeniden inşa edilir. Bize de iki şey bırakır ardında; Ya gülüp geçmeyi ve daha salondan çıkmadan bu "boş hayali" unutmayı, ya da "ütopya güzeldir" deyip bir kum kovası da kendimize almayı.

ORMANDA TEK BAŞINA

"Bir varmış bir yokmuş"... Hatırlayanınız var mı bu cümleyi? Masalların yerini canımızı acıtan yalanların aldığı bir zaman diliminde, bu masal cümlesiyle başlayan animasyon film daha ilk anda bizi çizimlerinin içine katıyor. Üstelik animatörlerinin de yedi-sekiz yaşlarındaki dört çocuk olduğunu görünce, gel de girme o ormanın içine. Film bir yandan ormandaki kaplan ailesinin haşarı çocuğu "meraklı"nın hikayesini anlatırken, diğer yandan bizim animatör çocuklar bu filmi nasıl yarattıklarını

bizlere aktarıyorlar. Hollywood animasyonlarının at başı gittiği ve popüler oyuncuların seslendirmeleriyle kulaklarımızın sağır edildiği bir çizgi film dünyasında, masalı seslendirenlerin de bu dört çocuk olduğunu görüyoruz. Çocuk taklidi yapan sesler değil bunlar, bizzat çocukların kendileri. "Beğenirlerse mutlu oluruz" diyor animatör ufaklıklarımız. Bize mutluluğu ABD bayrakları eşliğindeki sesleriyle Hollywood sanatçıları sağlayacak değil elbette. Ece Deniz, İrmak, İpek ve Salih bizlere saflığın muhteşemliğini gönderiyorlar çizimleri ve berrak sesleriyle.

OYUN

Zamansızlık içerisinde iletişim, sadece bilimsel terimlerle açıklanacak bir kavram değil. Çocuk sezgisi, aralarında belki de milyonlarca yıl olan ve farklı dünyalardaki iki çocuğun ilişkisini aktarıyor bizlere. Bu sefer İlk Çağ döneminde karşımıza çıkan "bizim çocuk"un taşı oyarak yaptığı bir heykelcik, bilinmez bir gelecek zaman diliminde bir başka çocuğun elinde yeniden şekilleniyor. Taş devri çocuğunun sevinci yüzyıllar sonra uzaylı çocuğun varlığında bize yansıyor. Kimbilir belki bizlere de "Yaptığınız hiçbir şey değersiz ve anlamsız değildir, yeter ki çocuk sevinci taşıyın" diyor geçmişin ve geleceğin çocukları.

YENİ BİR GÜN

Evlerin de bir ruhu vardır, değil mi? Doğup büyüdüğümüz evlerimizin her santimine çocuk seslerimizi bıraktırmız, onlar da karşılıksız bırakmaz konuşurlar çocukluğu-

muzla. Çünkü hesapsızdır, paranın, maddenin hükmü yoktur çocuk duygularımızın. Adına modernizm denilen çarpık kentleşme zihniyetinde ise elbette duyguların hükmü yoktur. Göğü acırtmasına delerek yükselen binaların arasında her nasılsa sıkışıp kalmış iki ahşap yapı, çocuk bakışlarıyla konuşuyorlar bizlerle "Yeni Bir Gün" animasyonunda. Yerlerine AVM yapılsa ne de yakışır "modern kent"e! Dozerler gelir ve önce birini yıkarlar. Diğer farkındadır sıranın kendisine de geleceğine. Göz yaşlarıyla çaresiz bakar gözlerimize. Devasa gökdelenler ise dalga geçerler çocukluğumuzun ve hayallerimizin ahşap evine bakarak. Hayallerimizin yaşamındaki hayallerimizin evinin önündeki çiçeklerin arasında bir arı vızıldar çiçekten çiçeğe konarak. Yaban kazları üzerinden geçerken selam yollarlar evimize. Gökkuşuğu yüreklerimiz arasında bir köprüdür o evdeki yaşamımızda. Oysa sadece hayalden ibarettir artık böyle bir yaşam, evimiz ise farkındadır bunun. Bir kuyruklu yıldız kuvvetli ışıklarıyla göğü yakarak geçer dünyamız üzerinden. Bir top ışığını bırakır dünyamıza. O ışık çocukluğumuzun evinin üzerine konar. Evrenin renkleriyle bezeli onu, korumaya alır. Yıkılmış olan diğer evin molozlarından onu yeniden doğurur masallarımızın Anka Kuşu misali. Yeni bir günde, yeni bir yaşam çocukluğumuzun eskidi artık dediğimiz renkli evlerinde ses bulur, gülümser bize.

GÜNDÜZ GECE

Yeni bir yaşamın renkleri, sesleri boğazın kıyısından görünür bize "Gündüz Gece" animasyon filminde. Tarihin ahşap kokusunda sıra sıra boğazın kıyısına dizilmiş evler, aralarına dizilmiş ağaçlarla, deniz ve martı sesleriyle el sallıyorlar bize. En yüksek yapı Galata Kulesi'nin endamıdır. E tabi ki bir değişim ve dönüşüm şarttır bu kent anlayışına! Önce hamburger, kola reklam panoları kapatır evlerimizin önünü bir gecede. Ardından dev vinçler arz-ı endam ederler reklam panolarının gizlediği yerlerden. Ve göz açıp kapayana kadar, bizim evlerimizin yerinde gökdelenler peydahlanırlar. Bizler o dev binaları yapanları reklamlarda Fatih'in torunları olarak izliyoruz. Bina yapımı sırasında ölen işçiler ise çarpık kentleşmenin "şehitleri" olarak inşaat harçlarına karışmıştır çoktan. Bir seçenek de buradan gelir bize; ya çocuk seslerimizle çocuk evlerimizin sadeliğinde yaşayacağız ya da trafik ve korna çığlıkları arasında birbirimize bağırıp çağırarak.

BANDANA

Eski ve yeni binaların dünyalar savaşı dehşetiyle birbiriyle savaştığı bir "kentleşme" sürecinde, çığlık atarak uyanır "bizim çocuk". Bandanasını takar, sokağının insanlarıyla konuşur ve "Mahallemizi AVM'ye Terketmeyeceğiz" şiarıyla bu kirli savaşın içinde bir çiçek gibi açar, bize gülümser.

“Bu kentin bir meydanı yoktur”

Eskişehir’de Gezi İsyanı öncesi ve sonrasında kent muhalefetine; hazırladığı raporlar, kent kurultayları, basın açıklamaları ve sokak eylemleriyle her zaman ana bileşenlerinden olagelmış TMMOB Makine Mühendisleri Odası’nın Eskişehir Şube Başkanı Hakan ÜNAL ile buluştuk. Öğrencilik yıllarında İstanbul Teknik Üniversitesi’nde okurken TMMOB ile, yoksul mahallelere “Soba zehirlenmeleri” ne karşı halkı uyaran Oda broşürleri dağıtarak başlayan Oda hayatı, 20 yıldır MMO ve TMMOB’nin çeşitli organlarında görev olarak devam etmiş ve sonrasında bugün Makine Mühendisleri Odası Eskişehir Şube Başkanlığı görevini yürütmekte olan ÜNAL ile Gezi İsyanı ve kent olarak Eskişehir üzerine konuştuk.

“Kent” olarak Eskişehir’i nasıl değerlendiriyorsunuz?

Eskişehir’i Sanayi, Eğitim ve Tarım sektörlerinin bir kombinasyonu olarak görüyorum. Bir Cumhuriyet kenti olduğunu düşünüyorum. Cumhuriyete kadar ve hatta Cumhuriyetin ilk 50 yılında tarım kenti olarak bilinirken, son 50 yılda sanayi ve üniversitelerin etkinliğinin artması ile modernleşmenin hem olumlu hem de olumsuz sonuçlarını görebileceğimiz, dar ve tek merkezli bir şehirdir.

Kent Merkezine yakın bölgelerde tarım alanlarının ranta ve sanayi yatırımlarına feda edildiği bir kenttir. Raylı ulaşımın merkezi olma iddiasında olan ancak, yıllardır bu alandaki gelişimini kentin uzun dönemli projeksiyonları ile koordine olmaksızın sürdürmektedir. Merkezi iktidardan bağımsız bir şehir planına ihtiyacı olan, ona rağmen Anadolu’da fark yaratabilmiş, kendine özgü bir tarihi yani kişiliği olan özgün bir kenttir Eskişehir. Tarihinin büyük bir bölümünde köylü, Cumhuriyetin son 50 yılında ise çoğunlukla işçi ve köylü kentidir. Son yıllarda buna bir de öğrenci kenti kimliği eklendi.

Sonuçta yaşanmaya değer bir yerdir. Çocuk büyütme her geçen gün zorlaşsa da hala bunun için uygun bir kenttir.

Hayalinizdeki Eskişehir’i nasıl tanımlarsınız?

Sokaklarında herkesin mutlu bir şekilde yaşayabildiği, kimsesiz çocukları olmayan, işsiz kimsenin olmadığı, sıkıldığımda her an dostlarıyla buluşabildiğim mekânları olan, Porsuk nehrinde yüzebildiğim, çocuklarımı okula güven içinde kendi başlarına gönderebildiğim, işime giderken özel araç kullanmak zorunda olmadığım, yolda yürürken trafikten rahatsız olmadığım, bisikletle kentin her noktasına gidebildiğim, hastaneye giderken birden fazla araç ihtiyacı duymadığım, üniversitelerinin kütüphanelerine, spor salonlarına girebildiğim, meydanlarında serbest konuşmaların, gösterilerin, konserlerin, sokak tiyatrolarının yapıldığı, bu tür etkinlikler yapılırken polis korumasına ihtiyaç duymadığım bir kent.

Kent Meydanı tartışmaları hakkındaki düşünceleriniz nedir?

Öncelikle bu kentin bir meydanı yoktur. Bu bir utançtır. Çünkü meydanlar bir kentin kimliğini, tarihini en iyi anlatan, kent halkına ait olan ve kimsenin üzerinde oynayamayacağı, müdahale edemeyeceği yerlerdir. Sadece Avrupa kentlerinde değil, tüm Asya ülkelerinde, Güney ve Kuzey Amerika ve hatta Afrika ülkelerinin önemli kentlerinde mutlaka en az bir meydan vardır. Meydanlar değişmez. O ülkenin tarihi ile mühürlenmiştir.

Eskişehir’de de vatandaş olarak hakkımız olan bir kent meydanı mutlaka olmalıdır. Bu meydanda Frigya uygarlığından, Cumhuriyetin kuruluşundan, Eskişehirli köylülerin, işçilerin ve memurların verdiği yaşam mücadelesinden ve bu mücadeleleri ile ortaya koymuş oldukları değerleri anıtaştıran bir atmosferi olan bir büyük meydan olmalı. Bu kadar çok şey tek meydana toplanamaz. Bu yüzden birden fazla büyük meydanı olmak zorundadır. Büyükşehir’e ait bir meydan, Odunpazarı ve Tepebaşı belediyelerine ait birer meydan olmak üzere en az 3 meydan olmalı diye düşünüyorum.

Eskişehir’de kavşaklara meydan demekten kurtulmalıyız.

Eskişehir birden fazla meydan tasarlamalı ve kenti bu meydanların etrafından başlayarak yeniden planlamalıdır. Bu planlamayı şehir plancıları, mimarlar, ziraat mühendisleri başta olmak üzere, diğer tüm mesleklerin temsilcilerinin bir arada Büyükşehir Belediyesinin öncülüğünde yapması gerekir. Artık kent merkezinde yıkılan hiç bir binanın yerine yenisi yapılmamalı, yeni alanlar açılmamalıdır. Kentin içinde üretim yapan küçük büyük tüm sanayi kuruluşları -oto tamircileri de dahildir- tamamı yeni kurulacak küçük sanayi sitelerine taşınmalı, boşaltılan alanlara meydan yapılmalıdır. Demiryolu ve Tülomsaş kentin dışına alınmalı, boşaltılan alanlar halka açılmalı, Tülomsaş Devrim Otomobilinin ve Lokomotiflerin sergilendiği bir müze olmalıdır. İstasyon kent içi ulaşımında raylı ulaşımın merkezi

Eskişehir’in yıkılarak yerine kent meydanı yapılıp yapılmayacağı tartışmalarının sürdüğü Atatürk Stadyumu

olarak kalmalı, buna tramvay ve metro hatları bağlanmalıdır. Önünde yine bir meydan olmalıdır.

Gezi direnişinin Kent Hakkı Mücadelelerine etkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bugün ki kent meydanı tartışmaları stadyumun yerinde kilitlenmiş görünmekle birlikte, asıl sorunu siyasi erkin bu kararı Büyükşehir Belediyesini dışlayarak alması olarak görüyorum. Yani büyük bir demokrasi sorunu.

Kent Meydanı tartışmalarını kentimizde alevlendiren Haziran veya Gezi hareketidir. Eğer Haziran hareketi olmasaydı ve kentimiz de bu hareketin önemli merkezlerinden biri olmasaydı şu an stadyumun yerinde dev bir beton yığını görmemiz olası idi. Zira haziran hareketi başlamadan önce bu alan TOKİ ye bir protokol ile devredilmiş, Büyükşehir Belediyesi dışlanmıştı. Kent halkı kendisine bir Büyükşehir Belediye Başkanı seçiyor, İlçe Belediye Başkanları seçiyor, siyasi iktidar ise kentleri Ankara’dan kendi kararlarıyla dizayn ediyor. Bu bir kent halkın iradesini yok saymaktır. Ancak aynı eleştirinin muhatabı bir başka siyasi parti olduğunda, siyasi iktidar her defasında halktan aldığı oyların arkasına sığınabiliyor. Bir ekleme olarak, Dede Korkut Parkı’nın da varlığını haziran hareketine borçludur diye düşünüyorum.

Gezi ile Türkiye’nin birçok yerinde halk parklarına, meydanlarına sahip çıkmayı, bunun bir mücadele ile elde edilebileceğini ve bu mücadele için bir araya gelmeyi öğrendi diye düşünüyorum. Burada eksik olanın tarım alanlarına sahip çıkmak için köylülerin ve varoşlarda yaşayanların da bu harekete katılmamış olması sanırım. Gezi bir kent hareketidir, ancak Türkiye’de şu an yaşanan yağma felaketi kentleri aşip köylere, zeytinliklere, adalara ulaşmış durumdadır.

Kent Hakkı mücadelelerinde nasıl bir

TMMOB?

TMMOB merkezi bir çatı örgütü olarak doğru bir mücadele ekseninde bulunuyor diye düşünüyorum. Bu eksendeki gücünü toplumdaki üyesinden aldığı sürece etkisi büyük olabiliyor. Gezinin taleplerine baktığımızda, öncesinde TMMOB’nin verdiği hukuksal mücadeleyi görebilirsiniz. Bu nedenle TMMOB Gezi ile halkı arkasına almış oldu aslında. Ancak toplumsal mücadelelerimizde en önemli sorun güçlenerek sürdürülebilir olmaması sanırım. TMMOB bir çatı örgütü ancak kentlerdeki birimleri bağımsız ve kendi inisiyatifi ile katılıyor bu meselelere. Yerel birimleri, örneğin kentimizdeki şube ve temsilcilikler, koordinasyon kurulu yeterince hızlı tepki veremiyor, görüş ayrılıklarını çok fazla gündeminde tutup, sonuçsuz bırakabiliyor. Bizim şubemizde de aynı durum söz konusu olabiliyor. Her zaman oybirliği ile karar almak, üyenin kararını esas almak gibi bir ütopyik davranış şekli örgütleri hantallaştırabiliyor. “Nasıl da ben karşı çıksam da üyemin çoğunluğu benim yanımda yer almaz, üyeden tepki toplarım” tavrı tüm sivil toplum örgütlerinde, birçok meslek örgütünde ve sendikada bir hastalık olarak

1980 darbesinden bu yana yayılmış görünüyor. Bu bir bastırılmış, sindirilmiş 12 Eylül kuşağı davranış şekli bence. Gezide boy gösteren kuşak bu toprağı üzerimizden bir nebze attı diye düşünüyorum.

Bina Bina Kent:

İzmir talandan şimdilik kurtuldu

Türkiye’nin dünya ülkeleri arasında prestij kazanmasının tek yolunu büyük, gösterişli organizasyonlar, binalar yapması olarak gören bir politikadan vazgeçmiyor iktidar. Bunun için umarsızca para harcamak ise mübah sayılıyor. Ülkeye faydalarından bahsedilirken zararlarına hiç değinilmeyen FIFA Dünya Kupası ve Olimpiyat Oyunları gibi EXPO da övüle övüle bitirilemeyen uluslararası büyük organizasyonlar olarak karşımıza çıkıyor. Şehir yatırım yapılacağı dolayısıyla halkın

refahının artacağı savlarıyla önümüze getirilen bu tür organizasyonların çevresel

etki değerlendirmelerine ne denli bakılıyor, sosyolojik etkileri ne denli değerlendiriliyor bilinmez. Ancak ne yazık ki bunların arka planından, doğaya verilecek zararlardan, ülke kaynaklarının ihtiyaç dışı kullanımından falan bahsetmek yine halka düşüyor. Haliyle yeni direnişlerle karşılaşmak da en olası şeylerden oluveriyor.

İzmir EXPO 2020’ye aday gösterildi ve yer olarak da doğal sit alanı olan İnciraltı seçildi.

Pek tabii ki İzmir halkı buna karşı çıktı. Bina Bina Kent filmiyle de bunu anlatıyor yönetmen Sevcan Sönmez. İnciraltı’nın İzmir halkı için ne denli önemli olduğunu, nasıl doğal özelliklere sahip olduğunu izliyoruz filmde. Aynı dönemde olayın medyada yaygın yer almasına bakarsak da Expo’ya kabul edilmenin heyecanla beklendiğini, ne denli geliştirici olduğunu görüyoruz. Lagün ormanından bahsetmiyorlar, sanki onlar oksijen solumuyormuş gibi. Neyse ki İzmir’in adaylığı kabul edilmedi ve Dubai kazandı, ne kadar kazanım denirse artık.

Bina Bina Kent / Building Building City
2013, 22’ 45”, Türkçe
Yönetmen / Director: Sevcan Sönmez

Küf / Mold 2012, 94', Türkçe
Yönetmen / Director: Ali Aydın **Senaryo / Script:** Ali Aydın
Kurgu / Editing: Ahmet Boyacıoğlu, Ayhan Ergürel
Görüntü Yönetmeni / Cinematography: Murat Tuncel
Oyuncular / Cast: Ercan Kesal, Muhammet Uzuner, Tansu Biçer

Anadolu'nun bereketli toprakları ve onu sarıp sarmalayan uçsuz bucaksız tren yolları, umut ve vicdan...

Senaristliğini ve yönetmenliğini Ali Aydın'ın yaptığı "Küf" geçtiğimiz yıl beyazperdede seyircisiyle buluştu. Venedik Film Festivalinden Geleceğin Aslanı ödülüyle dönen filme değinmeden önce Ali Aydın'ın da tanımak yerinde olacaktır. Ali Aydın 30 yaşlarında bir genç şimdilerde. 12 Eylül Türkiye'sine gözlerini açan ve Özal döneminin kaotik ortamından nasibini almış birisi. Ülkedeki bir takım olaylara da kayıtsız kalamayacak ve tepki gösterecek kadar farkında yaşananların.

1999 yılında "Cumartesi Anneleri" olayından haberdar olması kayıp hikayeleriyle daha yakından ilgilenir hale getirmiş. Gün gelip senaryo yazmaya karar verdiğinde ise çekilmesine ihtimal bile vermediğini söylediği bu senaryosuyla harika bir filme imza atmış Aydın.

Cumartesi Anneleri filmiyle benzerlikleri göz önüne alınırsa birçok anlamda ortaklık taşıyor Aydın'ın filmi. Kendisini vicdanen rahatsız eden bir durumu ele almak amacıyla bu filmi yazıp yönetmiş Ali Aydın. Ancak ne var ki böyle bir vicdani sorumluluk mevcut konjonktürde politik olmaktan da kendini alıkoyamıyor. Zira meselenin vicdani boyutuna neden ilk unsur, olayların politik içyüzü. Siyasetin kirli elleriyle birçok insanın bırakın vicdanını, hayatlarını bile hiçe saydığı bir oluşumun içinde olduğunu anlaması için çok fazla düşünmesine gerek olmadığı kanaatindeyim insanların. Neticede ya-

şananlar ortada. Sinema gibi önemli bir sanat dalında bile ilerleme kaydetmek şöyle dursun gerilemek için elimizden geleni yapıyoruz; sansür, yasak, baskı bunlardan en önemlileri. Böyle bir dönemde Ali Aydın'ın filminin ilk filmi olmasına karşın gayet başarılı bir film olduğunu altını çizerek ifade etmek gerekiyor. 2. Los Angeles Türk Filmleri Festivaline de damgasını vuran "Küf" için sinemacılar Oscar'a aday olmalıydı görüşünü bile dile getirmişlerdi. Onlardan birisi de "Northern Lights" filmiyle Cannes Film Festivalinde "Altın Kamera" ödülü kazanan Rob Nilsson'du.

Bir işçi filmi "Küf". Film bir demiryolu işçisinin içinde bulunduğu ruh halini sosyolojik travmayı zemine alarak ustalıkla sergiliyor. Ercan Kesal'ın canlandırdığı Basri karakteri Kesala 29. Artfilm Festivalinde "En İyi Erkek Oyuncu" ödülünü kazandı. Sara hastası olan ve hastalığını kurumundan saklayan demiryolu işçisi Basri bir insanın içine düşebileceği en kör kuyularda yolunu bulmaya ve yaşamaya çalışan bir baba. Onu yaşama bağlayan tek sebep oğluna kavuşma umudu belki de. Bu umudunun da yitip gitmesiyle birlikte filmin sonunda boşluğa düşmüş bir sıradanlaşmayı görüyoruz. İçine düştüğü çıkmazlar ve kaybetmenin verdiği sarsılmış ruh hali tıpkı "Umut" filmindeki Cabbar'ın altına kavuşma ve iyi bir hayata sahip olma ümitlerinin onu yaşama bağlaması gibi Basri'de de açıkça görülüyor. 90 dakika boyunca onun bu bekleyişini hissedebiliyoruz. Basri 18 yıl önce bir eyleme katıldığı için gözaltına alınan ve ar-

Küf, Cumartesi Anneleri'ne selam gönderiyor

Orçun Ünlü

dından kaybolan oğluna ulaşmak için her yola başvuruyor. Ancak her şeye rağmen haber alamadığı oğlundan hiçbir şekilde vazgeçmiyor. Basri'nin hayatındaki belirsizliğin yarattığı bekleyiş, filmin ritmiyle ve görsel yapıyla desteklenmiş. Sadece sabit kameranın kullanıldığı filmde yönetmen Ali Aydın flulaştırılan mekanlarda karakteri kadraja alarak derinliği ve duyguyu yakalıyor seyirciye.

Ölümü de sorgulayan, sessizliğinin içinde kıyametlerin koptuğu bir karakter Basri. Film izlerken, insanların kokuşmuşluğunu görüyor ve bir insanın her an her şeyini yitirebileceği korkusuyla yaşamasına tanık oluyoruz. Sistem ele eriyip giden insanların bir yandan işsizlik, ötekileştirilme, umursanmazlık bir yandan da yalnızlık ve çaresizlik ile nasıl mücadele ettiğinin beyaz perdeye yansması "Küf". Film her yönüyle bütün bir durum hikayesi. Cemilin tehditleriyle her gün yüz yüze kalan Basri, Cemilin altında ezilmişlik yaşıyor belki ama her şeyden öte onda işini kaybetme ve işsiz kalma kaygısı da seziliyor. Cumartesi anneleri nasıl ki umutlarını yitirmeden nasıl olursa olsun bir gün kavuşmayı hayal ediyor ve mücadeleyi bırakmıyorsa Basri de o derece sabırlı. Zamanın nemli takvim yapıları arasında küflenmemek için direniyor. Çaresiz kalan insan neler yapmaz ki. 60'lı yaşlarında bir baba, ölüsü de olsa yavrusunu görmek istiyor. Bu istektendir ki kimilerine göre çocuksu görünebilecek yollara başvuruyor; her gün karakola mektuplar yazıyor. Mumu yaktıkça rüzgarın onu söndürmesi gibi umutlarına

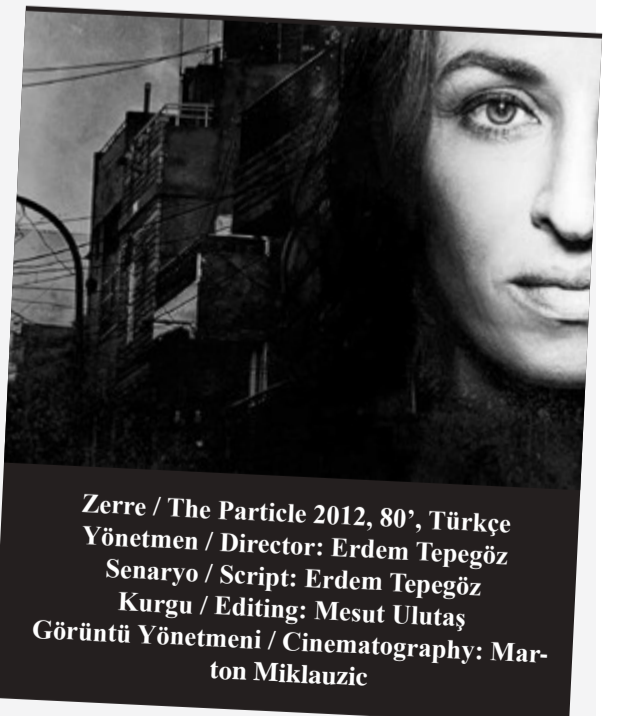
yapılan her türlü tecavüzü umursamıyor ve o mumu tekrar tekrar yakıyor Basri. Film anlatmakla ya da yazmakla ifade etmek güç. Ha keza hiçbir film yoktur ki sözcüklerle ifade edilebilsin. Zaten edilebilseydi yedinci sanat sinemaya da gerek kalmazdı sanıyorum. Eğer sinema bir sanatsa ve sanat da sadece estetik kaygısından ibaret değilse ki benim için öyle tüm ihtiyacımızın yufka yüreklere sahip olmak ve onu yaşatabilmek olduğunu unutmamalıyız diye düşünüyorum. Sanıyorum, yufka yüreklerimizde mayamızda küfe meyil vermemek esas başarı. Küfe ne kadar direniyorsanız o kadar temizsiniz bu dünyada. Kısacası değerli dostlarım, "Küf"ün mutlaka izlenmesi gerekiyor.

"Küf" işçi filmlerindeki biricik yerini uzun süreler koruyacağı benziyor. Dayım Melih Biçer'in yapım sorumlusu olarak yer alması filmi daha da bir anlamlı kılıyor benim için. "Küf" te emeği geçen tüm emekçilere teşekkürlerimi iletiyorum. Aynı zamanda Türk Sinemasının yüzüncü yılını kutlarken; Türk sinemasında yatsınamaz katkıları olan Muhsin Ertuğrul olmak üzere Tuncel Kurtiz'den Yılmaz Güney'e, Türkan Şoray'dan Şener Şen'e tüm emektar sinemacılarımıza teşekkürlerimi ve saygılarımı iletiyorum. Küflenmemek üzere verdiğimiz mücadelemizde direnişimizi asla kaybetmediğimiz ve özgürlük dolu güzel günler diliyorum. "Her yer direniş her festival" sloganıyla sözlerime son verirken değerli dostlarım, hepinize keyifli seyirler diliyorum.

Orçun Ünlü

madan hep aynı soruyu soruyor, "İş var mı?". Zeynep'in birkaç gününe tanık olduğumuz film finalde karanlığa ve umuda da açık bir şekilde göz kırparak son buluyor. Yönetmenler ve ele aldığı konunun toplumsallığı bakımından ortak noktalara sahip, Ali Aydın'ın "Küf"ü ve Erdem Tepegöz'ün "Zerre" si. Uluslararası İşçi Filmleri Festivali Eskişehir ayağında her iki filmi de izleme şansına sahibiz. Siz de toplumsal sorunlardan bir parça da olsa payınıza düşeni aldıysanız ve kayıtsız kalmıyorsanız yüreklerimizin küflenmesine, iki filmi de kaçırmayın derim ben. Kısacası sevgili dostlar, "Küf"lenen vicdanlara "Zerre" kadar bir film önerisinde bulunuyorum. İyi seyirler.

Zerre / The Particle 2012, 80', Türkçe
Yönetmen / Director: Erdem Tepegöz
Senaryo / Script: Erdem Tepegöz
Kurgu / Editing: Mesut Ulutaş
Görüntü Yönetmeni / Cinematography: Marton Miklausic

"KÜF"lenen yüreklere "ZERRE" kadar bir film

Son zamanlarda sinemamızın çözmek şöyle dursun yansıtmayı bile yeterince dert edinmediği kör düğümlerden biri, sıradan insanların gerçek hayattaki sıkıntıları. Sinema gerçekleri yansıtmalı mı yoksa yansıtmamalı mı? Bu konu şöyle bir dursun; biz sıradan bir insanın zerre kadar yer kaplamadığı dünyamızda, o sıradan insanların zerre kadar hayatını konu edinen ve samimiyetin tezahüründe ciddiyetle beyaz perdeye yansıtılan "Zerre" filmi gündeme aldık. Erdem Tepegöz'ün senaristliğini ve yönetmenliğini yaptığı film sinema çevrelerince büyük beğeni topladı. Zerre, Uluslararası Eskişehir İşçi Filmler Festivali'nde de gösterimdeki filmlerden biri. Jale Arıkan'ın muhteşem oyunculuğuyla neredeyse tek başına sırtlayıp götürdüğü film, İstanbul'un orta yerinde, belki her gün yanından geçtiğimiz ama görmediğimiz insanların öyküsünü anlatıyor bizlere. Arı-

kan'ın canlandırdığı karakter (Zeynep) için şunu söylemeliyim; bir insana bir karakter bu kadar yakıştırdı herhalde. Yakıştırdı derken yanlış anlaşılmasın. Jale Arıkan göçmen bir ailenin çocuğu olmasından ve sinemayı yaşanan toplumsal sıkıntıları dile getirmek için bir araç olarak görmesinden olsa gerek Zeynep'i o kadar net ve doğal oynuyor ki, sokakta Zeynep'e benzer birisini görsem; herhalde onu dinlemek için olağanüstü bir çaba gösterirdim. Sağlam bir gözlemin ürünü olan kurmaca öyküsünü ise belgesel gerçekçiliğiyle yansıtmış yönetmen Tepegöz. Görüntülerde de mikro ve makro evren göndermesi yapıyor bizlere. Sanat yönetmeni de bu noktada ince ince işlemiş ortamı. Kayda değer bir emeğin ürünü olduğu aşikar. Zeynep o kadar masum ve o kadar inançlı ki umudunun ruhunu asla teslim etmiyor kirli ellere. Her gün bıkmadan usanmadan aynı yolları arşınlıyor ve yıl-

Kolektif Sinema'dan Ali İsmail Belgeseli

Gülşah Akın

Eskişehir'i hiç bu kadar bir arada görmemiştik, Ali İsmail'e kadar. Hukuksuzluğa ve polis devleti gerçeğine karşı yüz binler sokağa döküldü Eskişehir'de. Haziran İsyanı'nda biz de şehit vermiştik. Hepimizin yüreği yandı ama en çok da isyanımız büyüdü. Tepkimizin büyüklüğünden korkup davayı Kayseri'ye aldılar ama peşini bırakmadık. Emel anne annemiz, Şahap baba babamız oldu. Öğrenciler daha çok sahip çıktılar bu davaya çünkü sıra arkadaşlarıydı katledilen. "Ali: Düşlerinde Özgür Dünya" filmi de festival filmlerimizden ve filmi çeken Kolektif Sinema ekibiyle film hakkında konuştuk. Anadolu Üniversitesi Kolektif Sinema ekibinden Gökhan Ergin ve Merve Dilan Daşgın sorularımızı yanıtladı.

Belgesel çekme fikri nasıl çıktı?

Merve: İlk olarak ne yapabiliriz diyerek yola çıktık. Aslında elimizde hiçbir şey yoktu. İmkânsızlıklar içinde başladık. Ama herhalde Ali İsmail'in etkisinden olacak ki, bu projeye ilgili kime gitsek herkes elindeki tüm imkânları bize sundu, elinden gerçekten ne gelebiliyorsa herkes yapmaya çalıştı ve bir anda ciddi bir proje olarak Ali İsmail belgesi büyük bir hızla hazırlanmaya başladı. O açıdan gerçekten bu nokta önemli. Bir çok kurum, kuruluş, kişi bu projenin içindeydi ve bu çekimler sırasında bize yardımcı oldu.

Gökhan: Sadece Eskişehir'de değil, Türkiye genelinde de bir kampanya başlatmıştık twitter üzerinden. Filmİ İngilizceye çevirmek isteyenler, ellerinde görüntü olanlar, maddi manevi destekler... Her yerden yardım geldi. Türkiye'nin geneline yayılmış bir iş oldu. Mesela İstanbul'dan kurgu için yardımcı olabileceğini söyleyen bir sürü kişi aramıştı bizi, ama aradaki mesafeden dolayı bu yardımları kabul edemedik. Daha çok Eskişehir'deki imkânları kullandık. Bunun dışında her türlü şey için gerçekten arayan soran bir sürü insan oldu.

Sonra neler yaşandı, belgesel çekimi ne kadar sürdü?

Merve: Aralık ayında oturduk, senaryo çalışmalarına başladık. Çalışmalar 1 ay sürdü. Ocak ayının ortalarına doğru çekimlere başladık. İlk çekimlerimizi Eskişehir'de, daha sonra Antakya'da, sonra da 3 Şubat'ta da Kayseri'de, Ali'nin davasında gerçekleştirdik.

Gökhan: Tüm röportajlara baktığımızda içinde en can alıcı olan ailesiyle yapılan röportajlardı. Emel Anne her gittiği yerde, maalesef, tekrar bu olayları baştan itibaren dinliyor, yaşıyor. Bizde de maalesef öyle oldu, o dönem yaşadıklarını anlatmak zorunda kaldık. Herhalde belgeselde en zorlandığımız yer burasıydı. Çünkü gerçekten oğlunu kaybetmiş acılı bir aneden yaşadıklarını en baştan itibaren anlatmasını istiyorsunuz ve ister istemez siz de bu olaylardan etkileniyorsunuz. O aileyi tüm samimiyetiyle görüyorsunuz.

Çekimler bitti, film hazırlandı. Gençlik filmleri festivaline geldik. Gala gecesinde neler yaşandı?

Gökhan: Evet, yaklaşık bir 15-20 günlük bir prova döneminden sonra, 11 Mart 2014'te Gençlik Filmleri Festivali'nin galasını yaptık ve açılış filmi bu belgesel

oldu. Sanatçıların, belediye başkanlarının, baro başkanının katıldığı yaklaşık 1000 kişilik bir gala gerçekleşti. Eskişehir halkının sahiplendiği, merak ettiği bir belgeseldi.

Merve: Galada, Ali İsmail'in annesi henüz oğlunun tek melendığı o görüntüyü izlememişti. Ve belgeselin içinde bu görüntü olduğu için bununla karşı karşıya kaldı. Bakmamaya çalıştı ama o an herhalde bütün salon onu duymuştur. Feryat figan ağlamaya başladı. O da gerçekten bizim belgeselin çekimi, gösterimi sırasında yaşadığımız derin olaylardan bir tanesi.

Nerelerde gösterildi?

Merve: Çok geniş bir toplamda belgeseli gösterme imkânımız oldu. Sadece bizim gittiğimiz 10 il var, belki 10'u da geçer. Bir kampanya düzenlemiştik internetten. İnsanlar bize ulaşıyordu, biz onlara belgeseli yolluyorduk, onlar da buldukları yerde belgeseli göstermeye çalışıyorlardı. Elimizde net rakamlar yok ama Türkiye'nin pek çok yerinde gösterme imkanı yakaladık.

18 Mart'ta da Antakya'da Ali'nin doğum gününde özel gösterim yapıldı. Antakya Valiliği'nin çıkardığı problemlere rağmen

Antakya'da da salon doluydu.

Gökhan: Kolektif sinema bu projeyi gerçekleştirdi ama projeye zamanını ayırıp emek veren bir yönetmen arkadaşımız daha vardı; Yıldırım Yıldırım.. Onun da bu projenin gerçekleşmesinde emeği büyüktür.

Kolektif sinemadan konuşalım birazda o zaman?

Gökhan: Kolektif sinema; gençliğin sesi, dertlerini, ihtiyaçlarını perdeye yansıtan alternatif festival yapma, atölyeler yapma amacıyla ortaya çıkan Kolektif'in bir birimidir. ODTÜ Ayakta, ODTÜ'nün Tayyip Erdoğan'ın gelmesinden sonra oluşan tepkilerle ilgili çektiğimiz belgesel, Ali İsmail belgeseli, onun dışında düzenlediğimiz festival zaten Gençlik Filmleri Festivali... Şu ana kadar yaptığımız projeler kolektif sinemayı anlatıyor aslında.

Hatırlamak gerekirse...

Aslında her şey İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından 19 Eylül 2011 tarihinde kabul edilerek 14 Şubat 2012'de askıya çıkarılan nazım imar planı değişikliği başlamıştı. Plan değişikliği hazırlanırken dikkate alınması gereken ancak görmezden gelinen, göz ardı edilmek istenen "kamu yararı" ilkesinin bizzat halk tarafından idare organlarının gözüne sokulduğu bir süreci başlattı Gezi. Halk adına ve yararına (!) alınan kararların bizzat halk tarafından nasıl sorgulanabileceği ve eleştirilebileceğini gösterdi. Hukuksuzluklar üzerine kurulan bu projeye karşı yurdun dört bir yanında direniş meşaleleri yakıldı. Bu isyana egemenlerce verilen tepki hiç şaşırtıcı olmadı. Projenin yapımında kendini gösteren hukuksuzluklar, sonrasında gün geçtikçe büyüyen halk hareketinin bastırılmasında daha da şiddetlenerek karşımıza çıkıyor.

Gerçekten de polis o günlerde barışçıl gösterilere katılan ve en demokratik toplumların temeli olarak kabul edilen toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkını kullananlara uyguladığı şiddetle destan yazmıştı. Kolluk Etik İlkelerinde dahi görevleri sayılırken "Bireyin temel hak ve özgürlüklerini korumak" görevi, "Emniyet ve asayiş sağlama" ve "Kamu düzenini sağlamak" görevlerinden daha önce yer almasına karşın kolluk güçleri Anayasa ve evrensel hukuk normlarına aykırı bir şekilde temel hak ve hürriyet

kısıtlamasına yönelik eylemleriyle karşımıza çıktı. Aslında egemenlerce hiçbir zaman unutturulmayan bir gerçeği daha tekrar hatırladık Geziyle beraber: hürriyet-otorite dengesinde hukukun da otoriteden yana olduğunu.

Gezi süreci evrensel raporlara; Türkiye'nin insan hakları karnesinin ne kadar zayıf olduğu vurgusuyla geçti. Barışçıl gösterilere uygulanan orantısız polis şiddeti yine bu raporlarda yer aldı. Zaten hukuksuzlukla başlayan bu süreç hukuksuzluklarla da destanlaştı. Barışçıl gösterilere katılanlar insan hakları hiç sayılarak uğradıkları şiddetin yanı sıra açılan davalarda yargılandı. Kimi zaman şehrimizde de yaşandığı gibi gösteri yürüyüşlerine katılanlar hukuka aykırı bir şekilde kesilen trafik cezalarıyla yıldırılmaya çalışıldı. Yargılamalar sonucu ve-

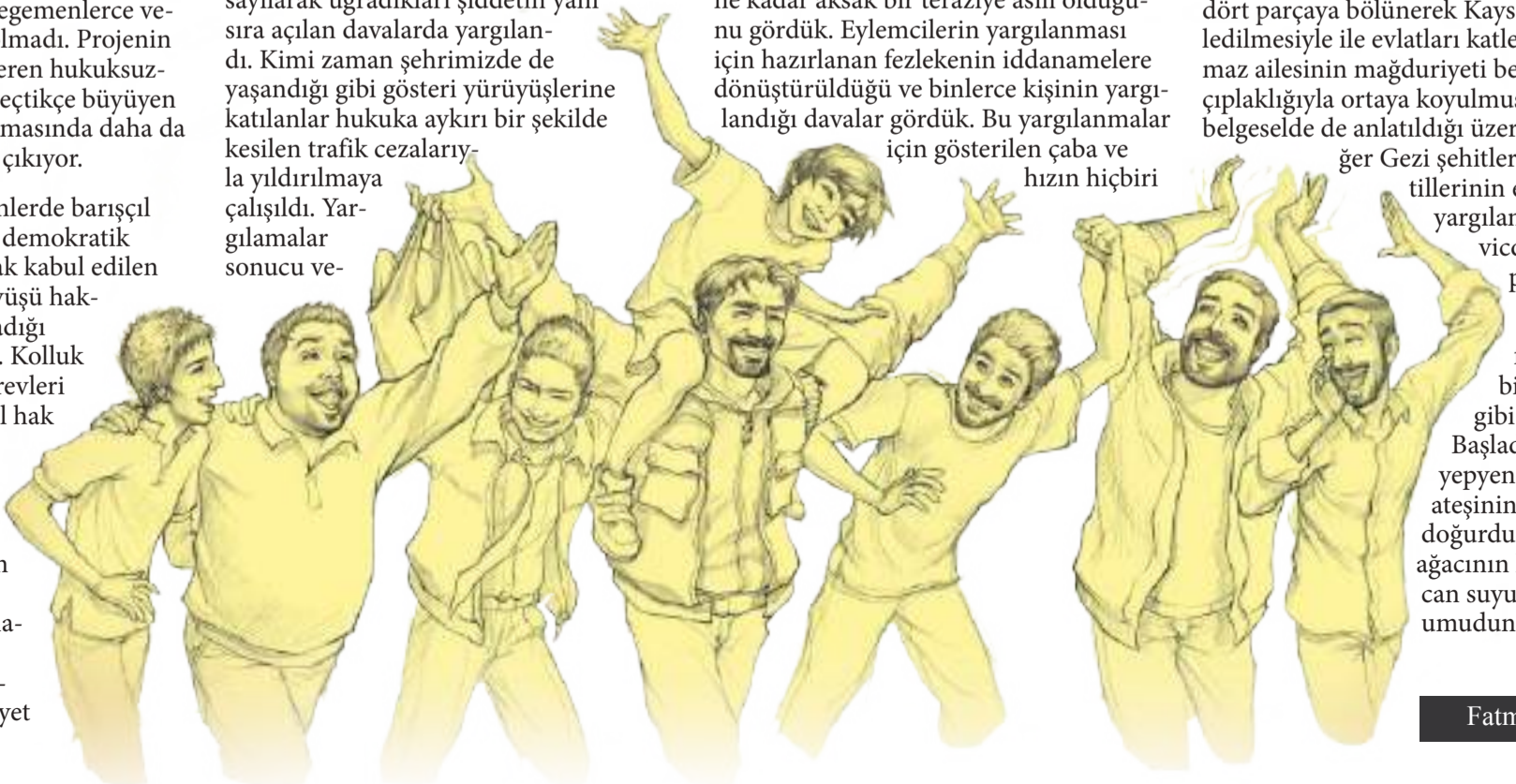
rilen beraat kararları ve gösteri yürüyüşlerine yönelik olarak kesilen trafik cezalarını iptal eden kararlar deyim yerindeyse yanlış hesapları Bağdat'tan döndürdü ve direnişin meşruiyetini bir kez daha gözler önüne serdi. Ancak gözaltına alınanların, tutuklananların uğradıkları işkenceler cezasız bırakıldı. Gezi isyanında hayatlarını kaybedenlerin failleri ise gizlenmeye ve korunmaya çalışıldı.

Mehmet Ayvalıtaş'dan Abdullah Cömert'e, Ethem Sarısülük'den Medeni Yıldırım'a, Ali İsmail Korkmaz'dan Ahmet Atakan'a, Berkin Elvan'a kadar adaletin ne kadar aksak bir teraziye asılı olduğunu gördük. Eylemcilerin yargılanması için hazırlanan fezlekenin iddanelere dönüştürüldüğü ve binlerce kişinin yargılandığı davalar gördük. Bu yargılamalar için gösterilen çaba ve hızın hiçbiri

Gezi'de hayatlarını kaybeden arkadaşlarımızın katillerinin tespiti için gösterilmedi. Demokratik haklarını kullananlar tutuklu yargılanırken, en temel hak olan "yaşam hakkı"nı ortadan kaldıranların ise tutuksuz yargılanması söz konusu oldu. Bunun sonucunda da her fırsatta ve hemen hemen her konuşmada yer verilen "hukuk devleti"nde, vatandaşların hukuka güveni diye bir şey de kalmadı. Festival filmleri arasında olan "Ali: Düşlerinde Özgür Dünya" belgeselinde de yaşanan tüm bu hukuksuzlar açık bir şekilde ortaya koyuluyor. Delillerin karartılması, faillerin korunması, davanın dört parçaya bölünerek Kayseri'ye nakledilmesiyle ile evlatları katledilen Korkmaz ailesinin mağduriyeti belgeselde tüm çıplaklığıyla ortaya koyulmuştur. Yine belgeselde de anlatıldığı üzere Ali ve diğer Gezi şehitlerimizin katillerinin en gerçekçi yargılaması halkın vicdanında yapılmıştır.

Festival filmlerinden birinin adı gibi "Ağaçlarla Başladı" ve bu yepyeni bir direniş ateşinin küllerini doğurdu, özgürlük ağacının köklerine can suyu, yeni bir umudun adı oldu.

Fatma Girgin

13 ARALIK CUMARTESİ

Yunus Emre Kültür ve Sanat Merkezi		
12:00	Dileğim Barış Olsun	43'
12:50	Kısa Film Seçkisi	66'
	Medya:Gizlenen Gerçekler + Çalışma Gönüllü Öğretmenler + Tornistan Leviathan'la Yaşamak	
14:00	Kelebeğin Rüyası	138'

Yunus Emre Kültür ve Sanat Merkezi		
16:30	Yer Gök Direniş	48'
17:30	Yer Yüzü Aşkın Yüzü Oluncaya Dek	115'
19:40	Kısa Film Seçkisi	72'
	Perspektifler + Çünkü Ben Bu Parkı Seviyorum Her Şey Kuzeyi Gösteriyor + Ada	
21:00	Zerre	80'

14 ARALIK PAZAR

Yunus Emre Kültür ve Sanat Merkezi		
12:00	Kentin Üzerindeki Eller	105'
14:10	Megafonlu Adam	62'
15:20	Bina Bina Kent	22'

16:00 Panel Nasıl Bir Kent?

Katılımcılar

Çiğdem ÇİDAMLİ - İstanbul Kent Savunması
Hakan KARADEMİR - TMMOB Şehir Plancıları Odası
Bursa Şube YK Başkanı
Hakan ÜNAL - TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Eskişehir Şube YK Başkanı
Moderatör: Emrah YİĞİT (TMMOB Makina Mühendisleri
Odası Eskişehir Şube YK Üyesi)

18:00	Çapulcu Zamanlar	53'
19:00	1457 Ankara	57'
20:10	Kent Kısa Film Seçkisi	62'
	Ankaranın Güneydoğusu + Gecekondu Mahallesi Tehcir Hikâyeleri + Gezi Tanıklığı	
21:20	Metropolis	60'

15 ARALIK PAZARTESİ

Yunus Emre Kültür ve Sanat Merkezi		
12:00	Külkedisi Değiliz!	53'
13:00	Kadın Kısa Film Seçkisi	59'
	Pedallar ve topuklar + Gökyüzü Ayna gördü + Mısırdaki Cinsel Tacizle Mücadele	
14:00	Moolaade	124'
16:15	Pardon! Kim, Ben mi?	11'
16:30	Benim Çocuğum	82'

18:00 "Benim Çocuğum"

Film Söyleşisi

Katılımcılar

Günseli Dum LİSTAG Ailesi
Seçin Tuncel Kaos GL
Moderatör: Tolga Uyanık / MorEL

20:00	Araf	124'
-------	------	------

Yenikent Esplanet Tesisleri

13:00	Külkedisi Değiliz	53'
14:00	İşçi Sınıfının Süleymanı:	
	Süleyman Üstün	52'
15:05	Gönüllü Öğretmenler	17'
15:35	Ali: Düşlerinde Özgür Dünya	80'

ESOGÜ Fen-Edebiyat Fakültesi F-5 Salonu

12:00	Açılış	
13:00	Pedallar ve Topuklar	15'
13:15	Ayna Gördü	15'
13:30	Ada	10'
13:40	Çalışma	7'
14:00	Kelebeğin Rüyası	138'

ESOGÜ Mühendislik Fakültesi Prof. Dr. Suat Mirza Salonu

13:00	Küf	94'
14:20	Küçük Balık	14'
14:50	Araf	124'

Esentepe Çocuk Sanat ve Kültür Merkezi

17:30	Kent ve Çocuk Filmleri	46'
19:30	Kadın Kısa Film Seçkisi	47'
	Pedallar ve topuklar + Anne + Gönüllü öğretmenler Ritüel + Suriyeli gelinler	

HER YER FESTİVAL HER YER DİRENİŞ

GÖSTERİMLER
ÜCRETSİZDİR

ACILIS

12 ARALIK CUMA 18:00
YUNUS EMRE KÜLTÜR VE SANAT MERKEZİ

GÖSTERİM SALONLARI
YUNUS EMRE KÜLTÜR VE SANAT MERKEZİ
HASAN POLATKAN KÜLTÜR MERKEZİ | TAŞBAŞI KÜLTÜR MERKEZİ - KIRMIZI SALON
AYDIN ARAT SOSYAL YAŞAM MERKEZİ | ESENTEPE ÇOCUK SANAT MERKEZİ
YENİKENT ESPLANET TESİSLERİ | ESOĞÜ F-5 SALONU FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ
ESOGÜ PROF. DR. SUAT MIRZA SALONU MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ
ENTİL - HAPALKI - TARKON FABRİKALARI | DORUK EY GEREÇLERİ FABRİKASI
DEMİSAS - METRO WHEELS VEZİRHAN BİLECİK | RENTA - İCF FABRİKALARI
ESKİŞEHİR HALKEVİ

ESKİŞEHİR DÜZENLEYİCİLERİ

DİSK / KESK / KRİSTAL-İS / TÜRK HARB-İS ESKİŞEHİR ŞUBESİ
TEZ KOOP-İS / ESMİMO / TÜRKİYE MADEN-İS / TMMOB İKK / HALKEVLERİ

16 ARALIK SALI

Hasan Polatkan Kültür Merkezi		
12:00	Piyaz	37'
13:00	İş'te Cinayet Kısa Film Seçkisi	66'
	Baba + Çıplak Ayaklı Aydınlik + Küçük Balık	
17:30	Pikalo	33'
15:00	Parça Başı Ostim	60'
16:00	Savaş Sanatı Üzerine	85'

18:00 Panel
İş'te Cinayet
Soma, Ermenek, Torunlar...

Katılımcılar

Ali Çerkezoğlu - İstanbul İşçi Sağlığı ve Güvenliği Meclisi
Ethem Akdoğan - Dev Maden-Sen Eğitim ve Örgütlenme Uzmanı
Naciye KAYA - Soma'lı İşçi Ailesi
Moderatör - Hasan Atak / Türk Harb-İş Eskişehir Şube Başkanı

20:00	Ekmek Beton ve Güller	42'
-------	-----------------------	-----

Taşbaşı Kültür Merkezi - Kırmızı Salon

13:00	Komün / La Commune	345'
-------	--------------------	------

Yunus Emre Kültür ve Sanat Merkezi

12:00	Gezinin Ritmi	45'
13:00	Türkiye'nin Halk Ayaklanması:	
	İstanbul Yükseliyor	18'
13:30	Otobüsten İndiler	75'
15:00	Kısa Film Seçkisi	76'
	Ağaçlarla Başladı + Pardon! Kim, Ben mi? Suriye'li Gelinler +Kapsül	
16:30	Direnen Sevgi	60'
17:40	Kıbrısın Öbürleri	55'
18:40	Roboski Adalet İstiyor	58'
19:50	Resist	26'
20:30	Kazova Direnişi	90'

ESOGÜ Fen-Edebiyat Fakültesi F-5 Salonu

12:00	Ekmek Beton ve Güller	42'
12:45	Pardon! Kim Ben mi?	11'
13:00	Küçük Balık	14'
13:30	Araf	124'

ESOGÜ Mühendislik Fakültesi Prof. Dr. Suat Mirza Salonu

12:00	Külkedisi Değiliz	53'
13:00	Pedallar ve Topuklar	15'
13:15	Ada	10'
13:25	Çalışma	7'
14:00	Kelebeğin Rüyası	138'

17 ARALIK ÇARŞAMBA

Yunus Emre Kültür ve Sanat Merkezi

12:00	Kısaca Haziran Direnişi	46'
13:00	İngiliz İşçi Sınıfının Durumu	82'
14:30	No Sochi!	44'
15:30	Sıradan Faşizm	138'
18:00	Buçuk	73'
19:30	Sanayi Holding	105'
20:20	Günaydın	91'

Eskişehir Halkevi

19:00	Yer Gök Direniş	48'
20:00	Olağan Haller	65'

18 ARALIK PERŞEMBE

Aydın Arat Sosyal Yaşam Merkezi

14:00	Ben Bir Slogan Buldum:	
	Annem Benim Yanımda	83'
15:30	Kısa Film Seçkisi	66'
	Medya:Gizlenen Gerçekler + Çalışma Gönüllü Öğretmenler + Tornistan Leviathan'la Yaşamak	
17:00	Kent ve Çocuk Filmleri	46'
18:00	Kadın Kısa Film Seçkisi	59'
	Kıymet + Fukişima Annesi + Anne + Ritüel	
19:20	Direnen Sevgi	60'

Yunus Emre Kültür ve Sanat Merkezi

12:00	Dünyayı Sarsan 10 Gün	139'
14:30	Barcelona ya da Ölüm	52'
15:30	Kadın Kısa Film Seçkisi	59'
	Kıymet + Fukişima Annesi + Anne + Ritüel	
16:40	Elif'in Erkekleri	98'
18:30	33 Yıllık Direniş Berfo Ana	52'
19:30	Ali: Düşlerinde Özgür Dünya	80'
21:00	İnat Hikayeleri	90'

